

Kylämatkailun kehittäminen Porlammilla

Marja Lindqvist

Tekijä(t) Marja Lindqvist	
Koulutusohjelma Matkailun koulutusohjelma	
Raportin/Opinnäytetyön nimi Kylämatkailun kehittäminen Porlammilla	Sivu- ja liitesivumäärä 29 + 6
<p>Suomalainen maaseutu on pitkään ollut suurten muutosten ja haasteiden myllerryksessä. Porlamin kylällä näkyvät ajan mukanaan tuomat muutokset. Porlammi on aikaisemmin ollut Lapinjärven kunnan suurin ja aktiivisin kylä. Viimeisten 15 vuoden aikana kylänraitti on merkittävästi hiljentynyt. On välttämätöntä löytää uusia keinoja kylän piristämiseksi.</p> <p>Tämän opinnäytetyön tavoitteena on kartoittaa Porlamin kylän potentiaalia kylämatkailuun. Haastattelujen ja kirjallisten lähteiden avulla kartoitetaan matkailun tarjoamia mahdollisuuksia, joilla kylän elinvoimaa voitaisiin lisätä.</p> <p>Teoriaosuudessa esitellään ensin yleisiä maaseutumatkailun kehittämissuuntauksia koko maassa ja sitten Uudellamaalla sekä kuntatasolla. Sen jälkeen tarkastellaan kylämatkailun taustaa ja kehittämistä Lomalaidun ry:n valtakunnallisten kylämatkailuhankkeiden ja Kylämatkailun abc-oppaan pohjalta.</p> <p>Tutkimustietoa Porlamin kylästä on saatu teemahaastattelulla huhti-kesäkuussa 2017. Haastateltavat on valittu mahdollisimman erilaisia näkökulmia edustavaksi otokseksi kylältä. Haastattelun tulokset on purettu Lomalaidun ry:n kylämatkailutuotteen kehittämiskäytännössä, joka valaisee käytännön mahdollisuuksia kylämatkailussa Porlammilla.</p> <p>Tuloksista ilmenee, että luonto ja liikunta, erilaiset tapahtumat sekä lähiruoka ovat haastateltavien mielestä potentiaalisimmat matkailutuotteet. Kaupunkilaisia pidetään sopivimpana kohderyhmänä, koska heillä ei ole omalla kotipaikkakunnallaan mahdollisuuksia Porlamin tarjoamiin palveluihin.</p> <p>Uusien yrittäjien ja palveluiden saaminen Porlammille on kylämatkailun kannalta olennaista; erityisesti majoitus- ja ravintolapalvelut ovat rajallisia. Kylän markkinointia pitäisi myös tehostaa huomattavasti tunnettuuden lisäämiseksi. Kaiken toiminnan edellytyksenä on tehokas verkostoituminen oman seutukunnan, kunnan ja kylän yrittäjien kesken.</p>	
Asiasanat matkailu, maaseutumatkailu, maaseutumatkailun edistäminen, kotimaanmatkailu	

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Maaseutumatkailun kehittäminen alueellisesti	3
3	Kylämatkailu	5
3.1	Kylämatkailun kehittämissuunnitelma ja kylämatkailumalli	8
3.2	Kylämatkailutuote ja -palvelu	8
3.3	Kylämatkailun kehittämisen mittarit	9
3.4	Kylämatkailun vahvuuksia ja haasteita Suomessa	9
4	Porlammin kylä Lapinjärvellä	11
5	Tutkimuksen toteutus	15
5.1	Tutkimusmenetelmä	15
5.2	Teemahaastattelu	16
5.3	Haastattelujen toteutus	17
5.4	Tutkimusprosessi	18
5.5	Tutkimuksen luotettavuus	19
5.6	Haastattelujen tulokset	20
5.7	Porlammin kylämatkailutuote ja -palvelu	27
6	Pohdinta	28
6.1	Johtopäätökset	28
6.2	Oman kirjoittamisprosessin reflektointi	29
	Lähteet	30
	Liitteet	34
	Liite 1. Valtakunnalliseen kylämatkailuhankkeeseen 2009-2011 osallistuneet kylät. ...	34
	Liite 2. Valtakunnalliseen kylämatkailuhankkeeseen 2012-2014 osallistuneet kylät. ...	35
	Liite 3. Kehittämissuunnitelma	36
	Liite 4. Kehittämisen mittarit	37
	Liite 5. Haastattelukysymykset	39

1 Johdanto

Maaseudun elinehdot ovat muuttuneet ratkaisevasti viimeisten viidenkymmen vuoden aikana: Suomi on kaupungistunut, liittynyt EU:hun, väestö ikääntyy, kauppa globalisoituu, arvot kovenevat. Yhteiskunnan kahtiajako näkyy yhä selvemmin myös maaseudulla.

Suomen liittyminen EU:hun muutti ratkaisevasti maaseudun elinoloja. Luonnonvarakeskuksen mukaan EU-jäsenyyden aikana Suomen maatalojen määrä on lähes puolittunut. Tällä hetkellä tiloja on noin 50 000. Tilojen keskikoko on kasvanut ja toiminta muuttunut yritysmäisemmäksi ja tehokkaammaksi. Maatalojen määrän odotetaan vähenevän myös tulevaisuudessa. Jäljelle jäävät vain elinkelpoiset tilat, joiden resurssit riittävät kilpailuun. (Jokela, 2016.)

Lähes kolmekymmentä prosenttia tiloista harjoittaa muuta yritystoimintaa maatalouden ohella. Toimintaa pyritään monipuolistamaan, jotta saadaan lisätuloja ja hajautetaan taloudellista riskiä. Useilla tiloilla saadaan maanviljelyn ohella tuloja esimerkiksi metsätaloudesta, puutarhaviljelystä, maaseutumatkailusta tai bioenergian tuotannosta. (Jokela, 2016.)

1990-luvun laman jäljiltä kuntatalouden kurjistuminen on Suomessa johtanut suuriin kuntaliitoksiin ja harvaanasuttujen seutujen palveluiden katoamiseen. Kuitenkin useat suomalaiset haluavat asua maaseudulla lähellä luontoa ja vaikuttaa omaan elinympäristöönsä. Maaseutubarometri osoittaa, että suomalaiset kokevat maaseutukylät erinomaisina toimintaympäristöinä yrittäjyydelle ja paikkoina, joissa ei ole vielä hyödynnetty kaikkia liiketointamahdollisuuksia. (Aho & Rahkonen, 2014.)

Luonnonvarojen kestävä ja monipuolinen käyttö sekä maisema- ja kulttuuriympäristöjen vaaliminen vahvistavat maaseutukylien mahdollisuuksia selviytyä tulevaisuudessa. Kylien elinkeinorakennetta ja vetovoimaa voidaan tukea tuotteistamalla maisema- ja kulttuuriympäristöjä, lisäämällä kylän toimijoiden yhteistyötä sekä ottamalla käyttöön kyläläisten erikoisosaaminen. Kuluttajien lisääntyvä kiinnostus hyvinvointi- ja elämyspalveluita kohtaan on luontainen lähtökohta maaseutu- ja kylämatkailun kehittämiseen koko maassa.

Porlammien kylä on tyypillinen suomalainen maaseutukylä, joka on hiljentynyt ajan myötä. Tämän työn tavoitteena on hahmotella kylän tulevaisuutta matkailun näkökulmasta. Porlammilla on erinomaiset mahdollisuudet matkailupalveluiden kehittämiseen kylämatkailukonseptia käyttäen. Työn tarkoituksena on pyrkiä löytämään keinoja, joilla kylän elinkeinoelämää voitaisiin piristää.

Tämän opinnäytetyön teoriaosuudessa esitellään ensin yleisiä maaseudun kehittämissuuntauksia koko maassa ja Uudellamaalla sekä sen jälkeen kuntatasolla Itä-Uudenmaan alueella. Seuraavana tarkastellaan kylämatkailun taustaa ja kehittämistä Lomalaidun ry:n valtakunnallisten kylämatkailuhankkeiden ja Kylämatkailun abc-oppaan pohjalta. Tutkimustietoa Porlammin kylästä on saatu yhdelletoista hengelle tehdyllä teemahaastattelulla. Haastateltavat edustavat eri ikä- ja ammattiryhmiä kylällä. Työn lopuksi haastattelun tulokset on koottu Lomalaidun ry:n kylämatkailutuotteen kehittämiskaavioon.

•

2 Maaseutumatkailun kehittäminen alueellisesti

Tässä luvussa määritellään maaseutumatkailu suomalaisesta näkökulmasta ja käsitellään sen kehittämistä koko maan, maakunnan ja kunnan tasolla uusimpien maaseutua koskevien ohjelmien pohjalta.

Puhuttaessa matkailun kehittämisestä maaseudulla käytetään termiä maaseutumatkailu. Maaseutumatkailu on maaseudulla harjoitettavaa asiakaslähtöistä matkailun yritystoimintaa. Tyypillisiä piirteitä maaseutumatkailulle ovat kestävän matkailun periaatteet sekä maaseutu ympäristön ja -kulttuurin vaaliminen. (Kulmat.fi 2015.) Maaseutumatkailun keskiöön ovat nousseet taloudellinen, ekologinen ja kulttuuris-sosiaalinen kestävyys, jotta kaikille voidaan taata elävä maaseutu myös tulevaisuudessa (Airaksinen & Kivikangas 2012, 9).

Maaseutupoliittinen kokonaisuohjelma esittää tavoitteet ja toimenpiteet koko Suomen maaseudun kehittämiseksi. Ohjelman vision mukaan maaseutu on erottamaton osa muuta Suomea vuonna 2020. Se on yritteliäisyyteen kannustava elinympäristö, jossa hyödynnetään voimavaroja tehokkaasti ja kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti. Kehityksessä otetaan huomioon paikalliset olosuhteet ja luodaan niihin sopivat ratkaisut (Maaseutupoliittinen kokonaisuohjelma 2014 – 2020.)

Uusimaa-ohjelmassa on keskitytty tarkemmin maakunnan omiin erityispiirteisiin ja mahdollisuuksiin. Uudenmaan visio vuodelle 2040 on ”Uusimaa – Itämeren alueen kärjessä”. Ohjelmassa maakunnalle vuodelle 2040 asetetut strategiset kehittämistavoitteet ovat seuraavat:

1. Älykkään kasvun kehto – perustuu kestäväan kehitykseen ja älykkäisiin ratkaisuihin.
2. Helppo tulla, olla ja toimia – painottaa liikkumisen, työn ja toiminnan vaivattomuutta sekä hyvää elinympäristöä.
3. Puhdas ja kaunis Uusimaa – korostaa luonnonvarojen järkevää käyttöä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä sekä hiilineutraaliutta. (Uusimaa-ohjelma 2013.)

Vaikka Uusimaa-ohjelma painottaakin strategisten tavoitteiden saavuttamista pääkaupunkiseudulla, ne sopivat erittäin hyvin myös alueen maaseutumatkailun päämääräksi. Ensimmäisen tavoitteen puitteissa koulutustason parantaminen, myönteisen ilmapiirin luominen uusille yrityksille sekä logistiikkajärjestelmien parantaminen edistävät myös matkailua toimialana. Toiminnan vaivattomuutta korostava sujuva, kestävä liikkuminen sekä joustava työ- ja vapaa-aika omassa elinympäristössä liittyvät myös kiinteästi maaseutumatkailuun. Kolmas

tavoite on matkailun todellinen elinehto. Ilman puhdasta, kaunista ja monimuotoista luontoa tällä maakunnalla olisi tarjottavana vain kaupunkikohteita matkailijoille. (Uusimaa-ohjelma 2013.)

Matkailun kehittämisen näkökulmasta Uusimaa-ohjelmasta nousee esiin neljä tärkeää tekijää. Ensimmäisenä kasvua lisäävänä tekijänä painotetaan alueiden erikoistumista oman osaamisen mukaan, toisena tärkeänä tekijänä pidetään venäläisille matkailijoille tarjottavia korkeatasoisia palveluja, kolmantena korostetaan asukkaiden osallisuuden lisäämistä. Viimeinen kehitystekijä on ympäristötietoisuuden lisääminen. (Uusimaa-ohjelma 2013.)

Kuntakohtaisen kylämatkailun kehittämiseen saadaan neuvontaa ja rahoitusta Leader-ohjelmasta. Maaseudun kehittämissyhistys SILMU ry on vuonna 2007 perustettu kaksikielinen yhdistys, joka on yksi Suomen 54 Leader-ryhmästä. SILMU ry:n toiminta-alueeseen kuuluu yhdeksän kuntaa: Askola, Lapinjärvi, Loviisa, Myrskylä, Mäntsälä, Pornainen, Porvoo, Pukkila ja Sipoo. Silmu ry toteuttaa Itä-Uudenmaan kehittämiseen laadittua paikallista kehittämisstrategiaa Silmusta kasvua – tillväxt med Silmu 2014–2020 sekä Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa. Strategiaa toteutetaan alhaalta ylöspäin eli paikallinen osallistaminen ja osallistuminen ovat ohjelman keskeisin periaate. Tavoitteena on vahvistaa kyläläisten ideoista lähtevää, ympäristönäkökulmat huomioon ottavaa elinkeinollista kehittämistä. SILMU ry:n alueella on erityistä kehityspotentiaalia matkailussa ja ekosysteemipalveluissa. (Silmu ry 2015.)

3 Kylämatkailu

Tässä luvussa määritellään aluksi termi kylämatkailu ja selvitetään kylämatkailun tähänastinen kehitys Suomessa. Alaluvuissa käydään tarkemmin läpi kylämatkailun kehittämiseen liittyviä työkaluja, jotka Lomalaidun ry on kehittänyt. Viimeinen alaluku kokoaa yhteen kylämatkailun vahvuudet ja haasteet Suomessa.

Maailman matkailujärjestön määritelmän mukaan kylämatkailu tarkoittaa matkailijoiden yöpymistä perinteisissä kylissä ja kyläläisten tuottamien ravitsemis- ja ohjelmapalveluiden käyttämistä. Matkailija saa aidossa ympäristössä hyvän käsityksen kylän historiasta, kulttuurista, perinteistä, taiteesta ja käsitöistä. Tarkoituksena on, että mahdollisimman moni kyläläinen saa hyötyä matkailijan tuomista tuloista. Onnistuakseen kylämatkailu vaatii kyläläisten verkostoitumista ja perusteellista suunnittelua. Kylämatkailu on kehittämistermi; nettihauulla ”kylämatkailu tai Village tourism tai Dorfurlaub” matkailija ei löydä matkustuskohteita. (Dinis, 23.6.2011.)

Kylämatkailu on osa suomalaista maaseutumatkailua. Kylämatkailun tarkoituksena Suomessa on koota yhteen koko kylän vahvuudet ja tehdä niistä tuottoisaa liiketoimintaa. Toiminnassa ovat mukana kaikki kylän toimijat: matkailuyritykset, niiden sidosryhmät, kolmas sektori sekä yksittäiset kyläläiset. Toiminnan tavoitteena on hyvinvoinnin lisääminen ja kylälienen elävöittäminen uusien matkailun tuomien ansiomahdollisuuksien kautta. (Lomalaidun, 2017.) Matkailutuotteet ovat kylämatkailun konkreettinen tuotos. Niissä näkyvät jokaisen kylän ainutlaatuiset piirteet sekä aito suomalainen elämäntapa. Kylämatkailutuotteet on usein muokattu kylän yhteisen teeman mukaisiksi.

Lomalaidun ry on johtava valtakunnallinen yhdistys, jonka johdolla kylämatkailua on kehitetty Suomessa. Lomalaitumen jäseniä ovat Agronomiliitto ry, Autoliitto ry, Pro Agria Keskusten Liitto ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Suomen 4H-liitto ry ja Suomen Maaseutumatkailuyrittäjät ry. (Lomalaidun, 2017.) Suomalaista kylämatkailua on pyritty vahvistamaan myös erilaisilla kansainvälisillä hankkeilla. Interreg-hankkeiden toiminta-alueena on Suomi, Ruotsi ja Norja, CULTrips-hankkeiden Itävalta, Italia, Luxemburg, Viro ja Suomi sekä Loving Local Values -hankkeiden Suomi ja Viro. (Lomalaidun 2012).

Vielä 1950-luvulla ja 1960-luvun alussa suomalaiset käyttivät lomansa pääosin sukulaisvierailuihin ja kotimaanmatkailuun. Vuonna 1966 perustettu Lomarengas ry alkoi tarjota asiakkaille maalaistalolomia sekä vuokramökkejä maaseudulta. Tarkoituksena oli antaa

mahdollisuus lomailuun niille, joilla ei ollut varaa matkustaa ulkomaille. Lomarengas kehitti maaseutumatkailua eri tavoin. Se otti käyttöön erikieliset esitteet, uuden varausjärjestelmän, mainoskampanjat, sekä koulutuksen ja laatuvaatimukset mökkiyrittäjille. Lomarengas toiminta jatkuu nykyäänkin ja se on Suomen suurin lomamökkejä välittävä yritys. (Palminkoski, 2007.) Vuonna 1997 perustettiin markkinointi- ja myyntiyhtiö Lomarengas Oy. Lomalaidun ry alkoi sen myötä kehittää maaseudun matkailutarjontaa ja hoitaa yleis-markkinointia yrityksen pääosakkaan roolissa.

Kylämatkailu terminä vilahteli jo 1970-1980 -luvuilla suomalaisen maaseutumatkailun asiantuntijoiden keskusteluissa, kun maaseutu alkoi autioitua. Varsinaisesti kylämatkailua lähdettiin valmistelemaan Maaseutumatkailun teemaryhmän pohjatyon ansiosta 1990-luvun lopulla. Silloin Suomessa tehtiin kartoitus kylämatkailusta ja bechmarkkaus muiden maiden vastaaviin malleihin. Euroopan maista vertailukohteina olivat Itävalta, Irlanti ja Italia. (Vesterinen 14.5.2017.) Suomessa kylämatkailulla oli vankka arvoperusta. Haluttiin palata omille juurille: olennaista oli yhteisöllisyys ja asukkaiden elinkeinojen säilyminen kylissä. Kylämatkailun oli määrä tuottaa hyötyä mahdollisimman monelle kyläläiselle ja ottaa käyttöön asukkaiden monipuolinen kotiseututuntemus. (Martikainen, 2017.)

Suomen ensimmäisen valtakunnallisen kylämatkailuhankkeen toteutti Lomalaidun vuosina 2009 - 2011. Hankkeessa oli mukana 16 pilottikylää, joista 12 oli mukana alusta lähtien ja neljä tuli mukaan vuonna 2010. Hankkeessa mukana olleet kylät näkyvät liitteen 1 kartassa. Manner-Suomen maaseudun kehitysohjelmasta myönnetty hankeraha oli 379 980 euroa. Tarkoituksena oli matkailun edistäminen kylissä, sen muuttaminen tuottoisaksi yritystoiminnaksi sekä kylien elävöittäminen ja hyvinvoinnin lisääminen. Hankkeen aikana pidettiin eri paikkakunnilla työpajoja, joissa olivat aiheina kohderyhmien ja kyläteeman valitseminen, tuotteiden ideointi ja suunnittelu (kylän omat ja kiertomatkatuotteet), palveluprosessien kriittiset kohdat sekä analyysi, asiakaspalautteet, myyntikanavat ja kansainvälistyminen. Hankkeen luennot käsittelivät matkailun juridiikkaa ja taloushallintoa. (Nordström, 2011.)

Ensimmäinen kylämatkailuhanke osoittautui mielenkiintoiseksi ja tarpeelliseksi tavaksi kehittää kylämatkailua. Myös kansainvälisesti havaittiin suurta kiinnostusta suomalaisten maaseutukylien matkailutarjontaan: kysyntää oli laajasti niin Euroopassa, Venäjällä kuin Aasiassakin. Haasteeksi osoittautui kysyntään vastaaminen ja konkreettisten myytävien tuotteiden ja jakelukanavien puute sekä liian vähäinen yhteistoiminta muiden toimijoiden kanssa. Markkinointiin ei myöskään kylissä riittänyt resursseja. Hankkeen aikana kylät totuttelivat yhteistyössä Gofinland.fi/maalle.fi –sivustolla sähköisen jakelukanavan toimintaan ja tuotteiden esilläolon edellytyksiin. Tuotteiden ylläpitäminen sivustolla osoittautui

usealle kylälle haasteelliseksi. Kylämatkailuhankkeen arvioinnissa nousi vahvasti esille tuotekehityksen tuen tarve, jota jatkolta erityisesti odotettiin. Suurin haaste kehitystyössä oli kuitenkin muutamien kylien sitoutumattomuus hankkeeseen taloudellisten ja henkilöresurssien puutteen vuoksi (Lomalaidun, 2012).

Ensimmäinen hanke jatkui juohevasti toisella valtakunnallisella koordinaatiohankkeella, jonka tarkoituksena oli teemapohjaisen kylämatkailun kehittäminen. Hanke toteutettiin Lomalaitumen hallinnoimana 2012 – 2014. Pilottikyliä oli mukana 16, joista osa oli samoja kuin ensimmäisessä hankkeessa. Hankkeessa mukana olleet kylät näkyvät liitteessä 2. Rahoitusta saatiin Manner-Suomen maaseudun kehitysohjelmasta 350 000 euroa. Kehittämisen painopistealueet olivat kylän toimintamallin rakentaminen, kylämatkailutuotteiden kehittäminen teeman mukaisesti, kylämatkailutuotteiden saatavuuden ja tunnettuuden lisääminen sekä tiedonvälitys ja osaamisen lisääminen. Matkailun teemaryhmä, Culture Finland, Outdoors Finland, Ruoka & matkailu –hanke ja Matkailun edistämiskeskus tekivät yhteistyötä hankkeen kanssa. (Lomalaidun, 2014.) Hanke tuki myös Suomen maabrändi-valtuuskunnan raportissaan (2010) esille nostamia asioita kuten luonto, puhdas ilma, vesi ja luonnonmukaisuus.

Hanke koettiin hyödylliseksi ja tarkoituksenmukaiseksi. Tuloksia saavutettiin muun muassa kylien tunnettuudessa, verkostoitumisessa ja matkailuosaamisessa. Kävi selkeästi ilmi, että mitä laajempi yhteistyöverkosto kylällä oli, sen parempia tuloksia saatiin aikaan. Verkostoituminen vaati aktiivista ja pitkäjänteistä työtä kyläkoordinaattoreilta. Yhteistyöverkostoa hyödynnettiin luomalla uusia kylä- matkailutuotteita, osallistumalla verkoston kylien tuotetestauksiin sekä kehittämällä yhteisiä kiertomatkareittejä. Moniin pilottikyliin hanke jätti pysyviä vaikutuksia: matkailijamäärät lisääntyivät ja kylien elinvoima koheni. Jatkossa kylämatkailusta kannattaisi puhua, mutta alue voisi olla isompi kuin yksi kylä. Isommilla verkostoilla saataisiin luotua enemmän tarjontaa matkailijoille. (Lomalaidun, 2014.)

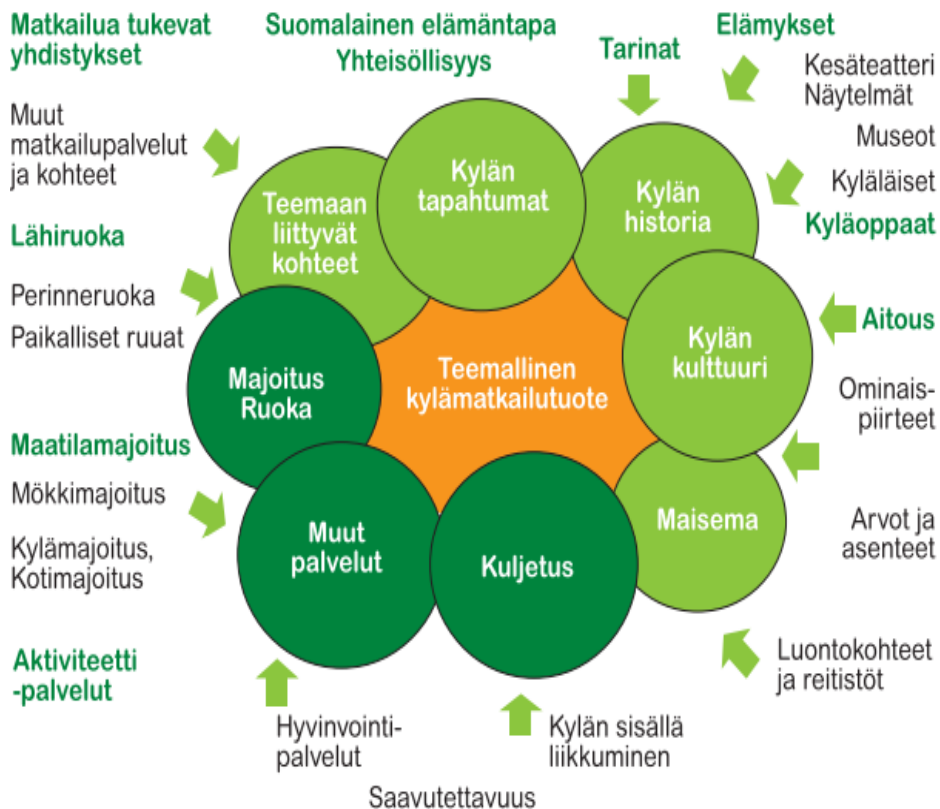
Tällä hetkellä ei ole käynnissä varsinaisia kylämatkailuhankkeita. Luonnonvarakeskus hallinnoi vuosina 2016 - 2019 Voimaantuvat kylät -hanketta Lapissa. Tässä hankkeessa pyritään kehittämään esimerkiksi agrometsätaloutta sekä palveluympäristöjä hyvinvointimatkailulle ja Green Care -palveluille. (Luonnonvarakeskus, 2016.) Kevään 2017 aikana Lomalaidun puolestaan on käynnistänyt Kiertomatkat maalle -hankkeen useissa maakunnissa. Tähän hankkeeseen liittyy uuden tarinallisen kiertomatkakonseptin kehittäminen maaseudulle työnimellä Vossikka. (Lomalaidun, 2017.)

3.1 Kylämatkailun kehittämissuunnitelma ja kylämatkailumalli

Kylämatkailun kehittämissuunnitelma on kylämatkailun kivijalka. Se on suunnitelma, joka löytyy liitteestä 3. Suunnitelmaan kirjataan aluksi kylän perustiedot ja matkailun taustat. Kylämatkailun visiot ja tavoitteet määritellään mahdollisen teeman mukaisesti. Suunnitelmaan kirjataan myös toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi sekä niiden aikataulu. Lisäksi analysoidaan toimenpiteistä aiheutuvat riskit ja niiden seurantatavat. Suunnitelma löytyy nettipohjana Lomalaitumen sivulta www.lomalaidun.fi, ja sen voi täyttää suoraan ohjeiden mukaan nettiin. Kehittämissuunnitelmaa laadittaessa kaikkien matkailun toimijoiden on syytä kokoontua ja tehdä suunnitelma yhdessä. Kehittämissuunnitelma on yksi kehittämisen seurantatyökalu, ja sitä laadittaessa kannattaa sopia, miten usein tavoitteiden toteutumista arvioidaan ja suunnitelmaa päivitetään. (Lomalaidun, 2013.)

Kun kehittämissuunnitelma on valmis, sen yhteenvedona laaditaan kylämatkailumalli. Toimivia malleja on useammanlaisia, ja kylämatkailumallin valinta riippuu kylän omasta toimintakulttuurista. Lomalaitumen sivulla <http://www.lomalaidun.fi/kylamatkailu> näkyvät esimerkkeinä Möhkön, Peräseinäjoen ja Vuonislahden kylämatkailumallit.

3.2 Kylämatkailutuote ja -palvelu

Kuva 1. Kylämatkailutuote ja -palvelu (Lomalaidun, 2013.)

Kylämatkailun abc-oppaasta saa konkreettista apua kylämatkailutuotteiden kehittelyyn. Kahden toteutetun kylämatkailuhankkeen aikana on muokkautunut kuvassa 1 oleva kaavio kylämatkailutuotteiden kehittämiseen. Yllä olevassa kaaviokuvassa kylän oma teema voidaan määritellä keltaiseen ympyrään keskelle. Siihen liittyvät palvelut ovat ympärillä olevissa vihreissä ympyröissä. Kolme tummanvihreää ympyrää kuvaavat matkailuyrityksen tai muun vastaavan yrityksen palveluita. Vaaleammat pallot ovat kylän matkailua tukevien yhdistysten tai vastaavien palveluita. Sivulta 27 näkyy miten kaaviota on käytetty Porlammia koskevien haastattelutulosten kohdalla.

Periaatteena on, että kylämatkailutuotteissa yhdistetään kylän oma tarina, kylätoimijoiden palvelut sekä tuotteet, joita matkailuyritykset tarjoavat. Tuotteiden osatekijöinä ovat kylän historia ja kulttuuri, tarinat, tapahtumat, ihmiset sekä maisema. Kuvassa 1 olevan kaavion mukaan on selkeätä lähteä suunnittelemaan tuotetta. Perusteellisen suunnittelun lisäksi kylämatkailutuotteen pitää olla suunnattu oikealle kohderyhmälle, hinnoiteltu järkevästi, testattu etukäteen, ja sitä pitää päivittää jatkuvasti. (Lomalaidun, 2013.)

3.3 Kylämatkailun kehittämisen mittarit

Lomalaidun ry on kehittänyt mittariston kylämatkailun kehittämiseen. Kehittämistä tarkastellaan viiden eri osa-alueen kautta. Osa-alueet ovat verkostoituminen, tuotekehitys, laatu, liiketoiminnallisuus sekä markkinointi ja myynti. Osa-alueiden tarkempi kuvaus on liitteessä 4. Kehitystä arvioidaan neljällä eri tasolla: toimintaa ei vielä ole, toiminta on alkumetreillä, toiminta on hyvässä vauhdissa tai kaikki on tehty/toimii. Mittareita on tarkoitus hyödyntää lähtötason kartoittamiseen sekä jatkotoimenpiteiden suunnitteluun. Ne sopivat myös kylän itsearvioinnin välineeksi. Suosituksena on, että kaikkia osa-alueita kehitetään samanaikaisesti. Mittaristo on Lomalaidun ry:n sivustolla osoitteessa <http://www.lomalaidun.fi/kylamatkailu>. Se on luotu Excel-muotoon, joten sitä on helppo käyttää suoraan koneelta. (Lomalaidun, 2013.)

3.4 Kylämatkailun vahvuuksia ja haasteita Suomessa

Matkailun erikoisasiantuntija Nina Vesterinen Työ- ja elinkeinoministeriöstä, Entra Oy:n myyntipäällikkö Tiina Perämäki sekä Maaseutuviraston johtava asiantuntija Reijo Martikainen ovat olleet pitkään mukana suomalaisen kylämatkailun kehitystyössä. Olen koonnut tähän lukuun heidän näkemyksiään kylämatkailun vahvuuksista ja haasteista.

Nina Vesterisen mielestä useat kylät Suomessa ovat monipuolisia ja vetovoimaisia. Vahvat ja vetovoimaiset kylät kehittävät tarjontaansa jatkuvasti. Se on välttämätöntä, koska kilpailun kiristyessä ja matkailijoiden motiivien muuttuessa kylämatkailutoimijoiden tulee

olla hereillä ja kehittää toimintaansa systemaattisesti. Suomalaisen matkailun trendit hiljaisuus, autenttisuus, paikallisuus ja lähiruoka, tukevat hänen mielestään hyvin kylämatkailutyypin matkailun kehittymistä ja vetovoimaa. (Vesterinen, 14.5.2017.)

KyLaan.fi –verkosto antaa parhaiten tietoa matkailijalle kylämatkailukohteista tällä hetkellä. Se tarjoaa Suomen laajimman kylämatkailusivuston sekä verkoston matkailuyrittäjien ja alan toimijoiden kesken. Perämäki pitää nettiä ratkaisevan tärkeänä kanavana kylämatkailun toimijoille. Jos ei ole netissä, ei ole olemassa. (Perämäki, 19.4.2017.)

Perämäki korostaa, että kylämatkailutuotteen suunnittelun täytyy olla vankalla pohjalla: yrittäjän on uskottava itseensä, mietittävä, kenelle tuotetta tarjotaan ja tiedettävä täsmälleen, mitä ollaan tarjoamassa. Hanketoiminta oli ajoittain haasteellista, kun yrittäjät eivät luottaneet itseensä ja odottivat epärealistisen nopeita taloudellisia tuloksia toiminnasta. Verkostoitumisen ja tehokkaan markkinoinnin merkitys oli ratkaisevaa tuloksen kannalta. Myös ihmissuhteiden merkitys pienissä kylissä vaikutti hankkeiden onnistumiseen.

Perämäki painottaa, että kehittämiseen vaaditaan kylämatkailun toimintoja hallinnoiva koordinaattori: esimerkiksi oma matkailua koordinoiva matkailuyhdistys nähtiin selkeänä vahvuutena. Vesterinen lisää, että kyläyhdistyksen on hyvin haasteellista kehittää kylää, jos jäsenet ovat jo iäkkäitä ja heiltä puuttuu elinkeinonäkökulma toimintaan. Perämäki kannustaa kyliä rohkeasti kokeilemaan kylämatkailua. Hänen mukaansa ELY-keskukset tarjoavat tukea maakunnissa ja paikallisesta Leader-ohjelmasta on saatavissa neuvontaa ja rahoitusta tarkoituksenmukaisiin kylämatkailuhankkeisiin. Myös Reijo Martikainen pitää kylämatkailun ehdottomana vahvuutena juuri keskitettyä kehittämisverkostoa.

Kylämatkailu ei konseptina ole Martikaisen mukaan kovin vahva, mutta sen kaupallistaminen esitetuotannolla parantaa selviämismahdollisuuksia. (Martikainen, 3.5.2017). Hänen mukaansa esimerkiksi benchmarking on hyvä kehittämisen väline kylämatkailussa. Sen vahvuutena on onnistuneiden kylämatkailukohteiden, kuten Möhkön ja Killinkosken, mallien leviäminen laajemmalle. Aikanaan hankkeina alkanut kylämatkailu on jäänyt aidosti elämään pienenä osana suomalaista matkailua. Todellinen haaste on kylämatkailukohteiden tunnettuuden lisääminen tulevaisuudessa. Vesterisen mukaan suomalaiset kylät ovat laajoja ja hajanaisia keskieurooppalaisiin kilpailijoihinsa verrattuna. (Vesterinen, 14.5.2017.)

4 Porlammin kylä Lapinjärvellä

Tässä luvussa esitellään lyhyesti Lapinjärven kunta ja tutustutaan tarkemmin Porlammin kylään tilastotietojen valossa sekä esitellään muutamia kylän matkailukohteista.

Porlammin kylä sijaitsee Lapinjärven kunnan länsiosassa Itä-Uudellamaalla. Lapinjärven kunnassa on 2727 asukasta, joista 33 % puhuu äidinkielenään ruotsia (Tilastokeskus 2017a). Lapinjärvi on historiallisesti ollut suomen- ja ruotsinkielisen asutuksen raja Itä-Uudellamaalla. Rakenteeltaan kunta on hajanainen ja muodostuu 12 eri kylästä. Kylistä Porlammi, Kimonkylä, Pukaro ja Rutumi ovat suomenkielisiä, muut ruotsinkielisiä (Korhonen 1995, 429).

Kunta on perinteistä itäuusmaalaista maatalousseutua. Nykyään Lapinjärven maataloustuotannolle tyypillisimpiä piirteitä ovat suuret viljanviljelystilat, sikalat sekä lypsytilat. Lapinjärven suurimpia työnantajia ovat kunta, Pukaron Paroni, Carlo Casagrande Oy, Lapinjärven leipomo, Kaivinkoneyhtymä Lindholm, Robbes Lilla Trädgård ja Porlammin osuusmeijeri (FCG Konsultointi Oy 2015). Lapinjärvi sijaitsee 6-tien varrella hyvien maantieyhteyksien päässä kaupungeista. Lapinjärveltä on noin 40 km sekä Kouvolaan että Porvooseen, noin 70 km Lahteen ja 95 km Helsinkiin.

Lapinjärven kunnan asukasmäärä on vähentynyt tasaisesti työpaikkojen katoamisen myötä. Kunnan työttömyysprosentti oli 14,2 vuonna 2015 (Tilastokeskus 2017b). Vuonna 1980 asukkaita oli 3600, helmikuussa 2017 heitä on 2727. Lapinjärven oli tarkoitus liittyä Loviisaan vuonna 2007, mutta pitkään valmisteltu kuntaliitos kaatui valtuuston äänestyksessä. Tällä hetkellä kunnan sivistys-, sosiaali- ja terveys- sekä tekniset palvelut ovat osittain Loviisan kaupungin tuottamia (Lapinjärvi.fi, 2017).

Lapinjärven kunnan imagoa on pyritty viime vuosina kohottamaan erilaisten projektien avulla. Kunta kehittää parhaillaan matkailijoita varten VisitLapinjärvi-sivustoa, johon kootaan koko kunnan matkailupalvelut. Valtuusto puolestaan hyväksyi 16.11.2016 pidetyssä kokouksessaan Ihmislähtöisen kunnan strategian 2016-2020. Strategian mukaisesti Lapinjärvi tukee kansalaistoimijälähtöisyyttä sekä yhteisöllisyyden luontaista muodostumista osallistavin menetelmin. Viime aikoina Suomen talouskehitys on kääntynyt parempaan suuntaan, ja sen odotetaan vaikuttavan positiivisesti myös Lapinjärven kunnan toimintamahdollisuuksiin (TEM, 2017).

Porlammi on Lapinjärven kunnan toiseksi suurin kylä kirkonkylän jälkeen. Kylän näkyvimpiin palveluihin kuuluvat kauppa, kirjasto, baari, kuntosali, hieroja ja autokorjaamo. Porlammilla

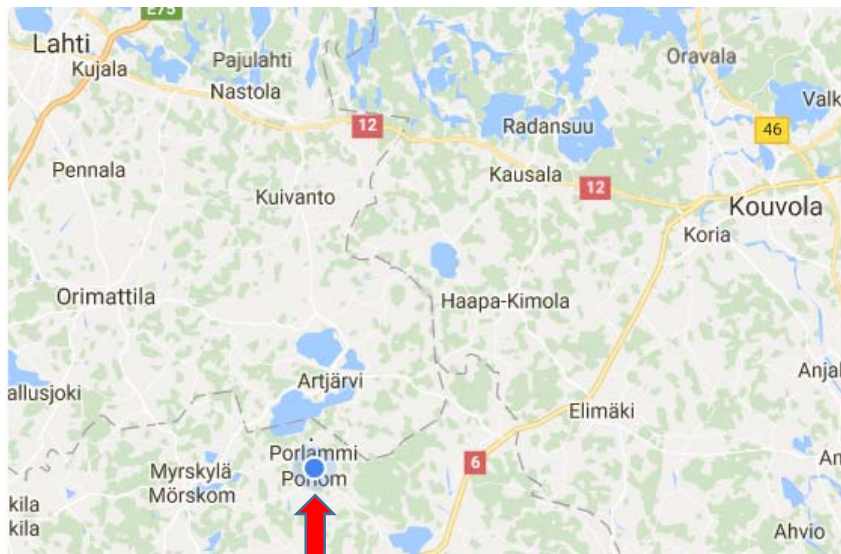
toimii myös meijeri, tilitoimisto, kampaamo ja höyläämö. Lapinjärven kunnan viimeinen kyläkoulu toimii Porlammilla samassa pihapiirissä ryhmäperhepäiväkodin kanssa. (Porlammi, 2017.)

2000-luvun muutosten aikana kylän elinvoima on huomattavasti hiipunut työpaikkojen katoamisen myötä. Porlammilla ovat lopettaneet toimintansa monet merkittävät työnantajat kuten Käkikosken saha, Arlan meijeri, yläkoulu ja lukio sekä Salen myymälä. Heinäkuussa 2017 myös kylän ainoa pankki suljetaan. Uutta toimintaa kylällä edustavat työttömien paja Taitopaikka sekä syksyllä 2017 valmistuva vanhusten ja kehitysvammaisten palvelutalo. (Loviisan Sanomat 21.4.2017).

Tällä hetkellä Porlammilla on noin 550 vakituista asukasta ja lukuisia kesäasukkaita. Kylän asukkaat on kunnassa aina tunnettu omanarvontunnon ja aktiivisuutensa. Kuvaavaa on, että esittäytyessään vieraille syntyperäiset kyläläiset ilmoittavat olevansa kotoisin Porlammilta, eivät Lapinjärveltä (Huvinen 2005, 166).

Porlammin kylä sijaitsee vehmaassa jokimaisemassa. Loviisanlahteen laskeva Koskenkylänjoki eli Pernajanjoki virtaa halki kylän. Näkymät ovat vaihtelevia maalaismaisemia: laajoja loivarinteisiä pelloja, suuria metsiä ja huiman jyrkkiä kallioita. Porlammilla osittain sijaitseva Pyhäjärvi on keskisyvyydeltään Suomen syvin järvi.

Porlammilta on ajomatkaa Helsinkiin noin 100 km, Porvooseen, Kouvolaan ja Lahteen noin 50 km ja Orimattilaan 30 km.

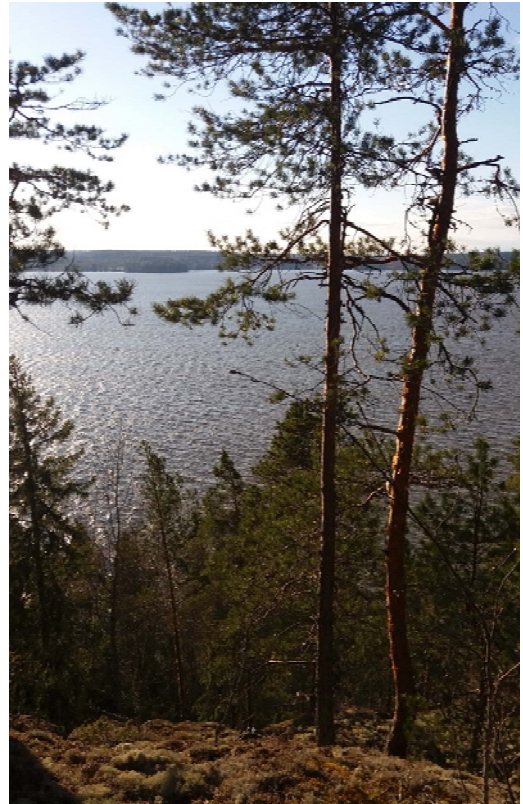

Kuva 2. Porlammin sijainti (Google Maps, 2017)

Matkailun kehittämisen kannalta Porlammin kylällä on resursseja, jotka ovat lähes käyttämättömiä. Esittelen Porlammin kylältä muutamia esimerkkejä, joista on kehitetty toimivia kylämatkailutuotteita kehityshankkeissa mukana olleissa kylissä. Ensiksi esittelen luontoon ja liikuntaan liittyvät kohteet, sitten kultturikohteet ja lopuksi koulutuksen resurssit.

UNESCO:n maailmanperintöluetteloon kuuluva Struven kolmiomittausketjun mittauspiste on yksi Suomen seitsemästä maailmanperintökohteesta. Ketjua käytettiin 1800-luvulla maapallon ympärysmittaan ja muodon määrittämiseen. Ketju alkoi Ukrainasta Mustanmeren tuntumasta ja jatkui Pohjoiselle jäämerelle Hammerfestin lähelle. Mittausketjuun kuuluu kaikkiaan 34 suojeltua mittauspistettä, joista kuusi on Suomessa. Porlammin mittauspiste on nimeltään

Porlom II ja se sijaitsee Tornikalliolla Pyhäjärven rannalla. (Maanmittauslaitos, 2017.) Mittauspisteeltä on oivalliset näköalat edessä aukeavalle Pyhäjärvelle ja se soveltuu mainiosti piknik-paikaksi.

Kuva 3. Porlom II

Vaihteleva luonto on Porlammin rikkaus. Jyrkät kalliot houkuttelevat monia ulkopaikkakuntalaisia Porlammille. Lahden seudun Ultra Team eli varjo- ja riippuliitäjät pitävät Pyhäjärven kallioita hyvänä rinnelehtopaikkana, josta pääsee keväisin yllättävän helposti termiikilentoihin (lento pystyvirtauksissa). Pyhäjärveltä voi aloittaa lennon rinteestä tai hinata alkuun jäältä. (Ultra Team Kevytilmailijat Lahti ry, 2017).

Luonto tarjoaa erinomaiset mahdollisuudet myös vaelluksen, suunnistuksen, pyöräilyn, ratsastuksen, hiihdon, uinnin ja melonnan harrastamiseen Porlammilla. Koskenkylän melontareitti kulkee kylän läpi. Reitille löytyy useita ohjeita netistä. (Korhonen, 2015).

Metsästys ja kalastus ovat lähinnä paikallisten harrastuksia tällä hetkellä. Kalastuslupien helppo saatavuus kylän Hertta-Krouvista on perusedellytys innokkaille kalamiehille. (Lapinjärvi, 2017). Oivalliset marja- ja sienimetsät ovat itsestäänselvyksiä kylän asukkaille ja ne ovat ahkerassa käytössä syysaikaan. Kylän asukkaista monet ovat tarkoittamattaan Lohas-kuluttajia lähiruuan ja liikunnallisten elämäntapojensa ansiosta.

Liikunta on yksi suosituimmista harrastuksista Porlammilla. Sisälajien harrastamiseen kylältä löytyy hyväkuntoinen liikuntasali pukuhuoneineen. Salin alla sijaitsee kunnan uimahalli, jossa on sekä lasten että aikuisten allas- ja saunaosastot. Halli on ollut suljettuna muutaman vuoden, mutta sen matkailukäyttö tarjoaisi myös kuntalaisille uintimahdollisuudet ympäri vuoden. Samassa kompleksissa sijaitsee kylän urheiluseuran omistama kuntosali, joka täydentää sisäliikuntatarjontaa. Oheispalveluina liikunnan harrastajille toimivat Porlammilla ammattiaan harjoittavat hieroja ja Trager-terapeutti.

Porlammin kylän historiallinen kulttuuripersoonana on Hilda Käkikoski (1864 – 1912). Hilda oli aktiivinen naisasianainen sekä raittiuden ja koulutuksen puolestapuhuja, joka teki suurimman osan työurastaan opettajana Helsingin suomalaisessa yhteiskoulussa. Hilda oli yhteiskunnallisesti aktiivinen ja toimi yhden kauden kansanedustajana vuosina 1906 - 1910. Hilda Käkikoski tuli kuuluisaksi erityisesti puhujantaitojensa ja kirjallisen tuotantonsa ansiosta. Hänen pääteoksensa on neliosainen Suomen historia nuorisolle. Hildalle on pystytetty patsas Porlammin koulumuseon viereen. (Kirjasampo, 2017.) Matkailullisesti Hilda Käkikoski ja kahdeksasta rakennuksesta koostuva kylämuseo muodostavat toimivat kokonaisuuden hieman kyläkeskuksen ulkopuolella.

Hengellistä kulttuuria Porlammilla edustaa San Damianon osuuskunta. San Damiano on kristillinen, fransiskaaninen osuuskunta, jolla on julkaisu-, koulutus- ja majoitustoimintaa. Pääosan toiminnasta muodostavat erilaiset retriitit. Osuuskunta järjestää myös tilauksesta perhejuhlia tarjoiluineen ja majoituksineen. San Damianolla on viihtyisät, retrohenkeen sisustetut toimitilat vanhan maatilan pihapiirissä. Toimitilojen lisäksi sillä on oma kappeli. Kappelin hartaushetkiin ovat tervetulleita myös paikalliset asukkaat. Osuuskunnan kohdeyhtymänä ovat tällä hetkellä seurakunnat ja muutkin retriiteistä kiinnostuneet ihmiset.

Kiinnostus ruokakulttuuria kohtaan on kasvanut erityisen paljon viime vuosina. Porlammin osuusmeijeri on hyvä esimerkki toimivasta, perinteisestä juustontuotannosta sekä aidosta lähiruuasta. Meijeri on perustettu vuonna 1920, joten emmentaljuustoa on valmistettu lähes 100 vuotta. Porlammin mustaleimaemmentalilla on huomattava markkinaosuus Suomessa, ja emmentalia viedään myös ulkomaille. Tänä vuonna markkinoille on tullut uusi vegejuusto VegePlus, joka on saanut hyvän vastaanoton. (Porlammin Osuusmeijeri, 2017.)

Porlammin kylällä järjestetään vuoden ympäri erilaisia tapahtumia. Perinteisimpiä ovat Porlammin toripäivä, jonka kyläyhdistys järjestää joka kesä, sekä ohjelmalliset illamat,

joita nuorisoseura pitää syksyisin ja keväisin. Hertta-Krouvissa esiintyy muusikoita säännöllisen epäsäännöllisesti. (Porlammi, 2017.) Lisäksi kunta järjestää omia tapahtumiaan liikuntasalissa ajoittain.

Porlammilla on vahva oma ruokaperinne: oman meijerin tuotteita, ylämaankarjan lihaa Porlamminkartanolta, oman kunnan kasvis- ja leipomotuotteita sekä lähimetsien sieniä ja marjoja. Kylällä on paljon paikallista ruokatietoutta omalla Marttayhdistyksellä, puhumatta kaan koulutetuista talousopettajista ja keittiöalan ammattilaisista. Ruokaperinteen lisäksi Porlammilla on monipuolista tietämystä ja kokemusta erilaisista käsityötekniikoista. Koulun tilojen lisäksi kylältä löytyy kutomo, jossa on kahdeksat kangaspuut. Ympäröivä luonto tarjoaa lisäksi villan- tai kankaidenvärjäyskursseille luonnollisen materiaalivaraston. Ruoka- ja käsityötietouden lisäksi koulutusresursseja löytyy esimerkiksi vieraiden kielten, ICT:n ja taideaineiden saralta.

Kuva 3. Kantoliina kangaspuissa

5 Tutkimuksen toteutus

Tässä luvussa käydään läpi opinnäytetyön tutkimuksen kulku. Tämän opinnäytetyön tutkimus toteutetaan laadullisena eli kvalitatiivisena haastattelututkimuksena, koska tutkittavien omat ajatukset Porlamminkartan matkailumahdollisuuksista pyritään saamaan esille luonnollisessa tilanteessa. Haastattelumuotona on teemahaastattelu.

5.1 Tutkimusmenetelmä

Laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus kuvaa todellista elämää. Tutkimuksessa pyritään tuottamaan kokonaisvaltaisesti uutta tietoa tutkittavasta aiheesta. Tarkoituksena on ymmärtää ilmiötä paremmin hankkimalla siitä lisää tietoa. Metodina laadullisessa tutkimuksessa käytetään teema-, avoimia ja ryhmähaastatteluita sekä osallistuvaa havainnointia. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti, 2014, 105.)

Haastatteleamalla tai havainnoimalla saatu tieto analysoidaan ja tulkitaan. Tutkijan arvolähtökohdat vaikuttavat saatujen tietojen tulkintaan. Myöskään objektiivisuus ei ole mahdollista, koska tutkija ja se, mitä tiedetään liittyvät kiinteästi yhteen. Tutkimuksen tuloksena voidaan saada ajallisesti ja paikallisesti rajoittuneita ehdollisia selityksiä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 161.) Tämän vuoksi on erittäin olennaista, että tutkimusprosessi ja tulkintojen perustelut kuvataan tarkasti, jotta saadaan kuva tutkimuksen luotettavuudesta. (Ojasalo ym. 2014, 105).

Laadulliselle tutkimukselle on tyypillistä, että tutkija suosii henkilöhaastattelua ja havainnointia mittauksien sijaan. Pyrkimyksenä on saada esiin tutkittavien omat näkökannat ja siten paljastaa uusia seikkoja tutkittavasta aiheesta. Haastateltavien joukko on etukäteen rajattu ja heidän valintansa on tarkasti perusteltua. Tutkija on yleensä lähellä tutkittavia ja saattaa itsekin osallistua heidän toimintaansa. (Hirsjärvi ym. 2009, 164.)

Tutkittava aineiston koko on laadullisessa tutkimuksessa pienempi kuin määrällisessä tutkimuksessa. Pienestä haastateltavien lukumäärästä huolimatta heiltä saatu analysoitavan materiaalin määrä on yleensä suurehko. Tutkijan on mahdollista arvioida materiaalin riittävyys saturaation eli kylläntymisen perusteella. Materiaalin katsotaan riittävän silloin, kun samat asiat alkavat toistua haastattelujen vastauksissa eikä niistä saada uutta tietoa. (Ojasalo ym. 2014, 111.)

5.2 Teemahaastattelu

Haastattelu on systemaattinen tapa kerätä luotettavaa ja pätevää tietoa. Tutkimushaastattelut jaetaan kolmeen ryhmään strukturoinnin asteen mukaan. Lomakehaastattelu on kaikkein strukturoiduin; ennalta laaditut kysymyssarjat esitetään kaikille tietyssä järjestyksessä. Teemahaastattelua voidaan kutsua puolistrukturoiduksi haastatteluksi; aihepiirit ovat määrättyjä, mutta kysymysten muoto ja järjestys saattavat vaihdella. Avoin haastattelu on keskustelua, jossa selvitetään tutkittavan mielipiteitä ja ajatuksia keskustelun kuluessa. (Hirsjärvi ym. 2009, 208.) Haastattelu on joustava ja vuorovaikutuksellinen tutkimusmetodi, jossa haastattelijan rooli vaihtelee tilanteen ja haastateltavan mukaan (Ojasalo ym. 2014, 107).

Teemahaastattelussa keskeisintä ovat aihepiirit, joita käsitellään. Kysymykset on laadittu ennakolta, mutta niiden järjestys voi muuttua haastattelun aikana keskustelun etenemisen mukaan. Kysymysten sanamuotoakaan ei ole tiukka. Jos joku kysymyksistä osoittautuu tarpeettomaksi, se voidaan jättää kysymättä. Teemahaastattelun aihepiirit ovat samat kaikilla haastateltavilla, mutta haastattelutilanne vaikuttaa siihen, miten aihepiirit käydään läpi. Haastateltavien persoonallisuuserot ja henkilökohtaiset mielipiteet paljastuvat selkeästi haastattelussa. Läheisen vuorovaikutuksen ansiosta myös haastateltavan eleet ja ilmeet helpottavat haastattelun kulkua ja antavat lisämerkityksiä sanallisille vastauksille. (Hirsjärvi ym. 2009, 208.)

Haastattelumuotona teemahaastattelu on vaativa tiedonkeruutapa. Se vaatii tekijältään hyviä haastattelutaitoja ja perusteellista perehtymistä aiheeseen. Teemojen pitää olla etukäteen tarkasti määriteltäviä ja palvella tutkimuksen tarkoitusta. Koska haastateltavien

määrä on melko pieni, heidän valintaansa pitää kiinnittää erityistä huomiota. Haastateltavien valinnan pitää perustua tarkasti tutkimuksen tarkoitukseen, jotta haastatteluilla saadaan syvempää tietoa tutkimusaiheesta. (Tilastokeskus 2017c.) Käytännön haastattelutilanne voi myös vaikuttaa tulokseen. Kontekstuaalinen haastattelu antaa yleensä syvempää tietoa, koska asioita on helpompi muistaa, kun on lähellä niiden tapahtumapaikkaa (Ojasalo ym. 2014, 106).

Ongelmallisin vaihe teemahaastattelussa on tulkintojen tekeminen. On valittava, pitäydytäänkö vain haastateltavilta saadussa materiaalissa ja tulkitaanko sitä vai onko haastattelulaineisto vain apuväline tutkijan omille tulkinnoille. Jos mahdollista, tutkijan pitäisi pyrkiä yleisemmällä tasolla toimivaan teoreettiseen tulkintaan. (Tilastokeskus 2017c.)

Todellisuudessa tutkimukseen sisältyy useita eri tulkintoja; tulkintojen moninkertaisuus tarkoittaa sitä, että tutkittava, tutkija ja lukija tulkitsevat omalla tavallaan tutkimusta tai osia siitä. Näiden kolmen tahon tulkinnoista osa voi olla yhteisiä, osa täysin ristiriidassa toisensa kanssa. Tällöin tutkijan on harkittava, onko tutkimus kokonaisvaltaisesti validi. (Hirsjärvi ym. 2009, 229 – 230.)

5.3 Haastattelujen toteutus

Tässä tutkimuksessa käytettiin haastatteluna teemahaastattelua. Teemahaastattelun yksitoista haastateltavaa valittiin tutkimukseen sillä perusteella, että he voisivat antaa mahdollisimman monipuolisen kuvan Porlamin matkailumahdollisuuksista taustansa ja kokemustensa perusteella. Valintaa vaikeutti se, että kylällä olisi ollut tarjolla useampikin kuin yksitoista sopivaa haastateltavaa. Suurin osa haastateltavista oli haastattelijalle ennestään tuttuja, mikä saattoi osaltaan vaikuttaa tutkimuksen tuloksiin.

Haastateltavat on luetteloitu anonyymeina taulukkoon 1. Jokaiselle haastateltavalle on annettu kirjaintunnus. Taulukkoon sukupuoli on merkitty lyhenteellä N = nainen ja M = mies. Taulukkoon on myös kirjattu numerolla mihin ikäryhmään haastateltava kuuluu. Ikäryhmiä on neljä: 21–34, 35–49, 50–74 ja 75 tai yli. Ikäryhmille on numerotunnus, jolloin numero 1 viittaa ikäryhmään 21–34 ja numero 4 viittaa ikäryhmään 75 tai yli. Lisäksi taulukosta ilmenee haastattelun kesto minuutteina.

Taulukko 1. Haastattelut

Tunnus	sukupuoli/ikäryhmä/valintaperuste	kesto/ min.
A	N3 aktiivinen kyläläinen	90
B	N3 matkailuyrittäjä	60
C	M3 kyläyhdistysaktiivi	30
D	M1 opiskelija	30
E	N2 kunnan edustaja	30
F	M2 uusi asukas	90
G	N1 liikeyrittäjä	40
H	N3 kokenut wellness-yrittäjä	60
I	N3 maatalousyrittäjä	65
J	N1 nuori wellness-yrittäjä	40
K	M3 palkansaaja	30

Haastattelut suoritettiin huhti – toukokuussa 2017. Puolet haastatteluista suoritettiin haastattelijan keittiönpöydän ääressä, puolet haastateltavien ehdottamissa paikoissa. Haastattelutilanteet olivat suhteellisen rauhallisia, eikä haastattelujen aikana ollut merkittäviä ulkopuolisia häiriötekijöitä. Ennen haastattelun alkua haastattelija kertoi mihin ja millä tavalla haastattelun tuloksia käytetään. Haastateltavat lukivat yleensä haastattelun alussa kaikki kysymykset ensin läpi ja saivat kysyä tarvittaessa tarkennuksia kysymyksiin. Haastattelun aikana saatettiin käsitellä muitakin kysymyksiin läheisesti liittyviä asioita. Tarvittaessa jo vastattuihin kysymyksiin saattoi tehdä lisäyksiä myöhemmin haastattelun kuluessa. Haastattelujen kulku oli melko vapaamuotoista ja ilmapiiri oli rento, koska haastattelija tunsu haastateltavat yhtä lukuun ottamatta. Kaikkien haastateltavien kanssa oli sovittu haastattelusta viestillä tai suullisesti ja kaikille haastatteluille pyrittiin löytämään rauhallinen hetki haastateltavan päivästä. Yksikään haastatteluun pyydetyistä henkilöistä ei kieltäytynyt osallistumasta tutkimukseen.

5.4 Tutkimusprosessi

Tutkimusprosessi alkoi 1.4.2017 ONT-leirillä Haaga-Heliassa. Aluksi tarjolla oli kaksi aihetta opinnäytetyöhön, mutta viikon 15 aikana Porlamin kylämatkailu valikoitui opinnäytetyön aiheeksi, koska se vaikutti laajemmalla ja mielenkiintoisemmalla kuin keskittyminen pelkän Struven ketjun tutkimiseen. Tutkimustyön aiheen löytäminen ja työn aloittaminen ei ollut erityisen helppoa.

Tutkimusprosessi alkoi teoreettisen tiedon ja lähteiden keräämisellä, kun opinnäytetyön aihe oli päätetty. Teoreettista tietoa kylämatkailusta löytyi melko helposti, mutta se oli rajoitettua, koska kylämatkailu on Suomessa suhteellisen uusi ilmiö. Englanninkielistä materiaalia oli saatavissa jonkun verran, mutta sen käyttö ei kaikilta osin ollut relevanttia. Aiheanalyysi palautettiin viikolla 16, jota seurasi ensimmäinen tapaaminen opinnäytetyön ohjaajan kanssa sekä opinnäytetyön orientointikurssin alkaminen viikolla 17. Orientointikurssin aikana kävi hyvin selväksi, miten työtä kannattaisi jatkaa eteenpäin. Teoriaosuuden kirjoittamisen ohella tutkija mietti valmiiksi haastattelukysymyksiä, joita muokattiin käyttökelpoisemmiksi ohjaajan kanssa. Teemahaastattelut aloitettiin välittömästi haastattelukysymysten valmistuttua.

Viikolla 21 pidettiin tapaaminen ohjaajan kanssa työn teoriaosuudesta. Tutkimushaastattelut tehtiin huhti - kesäkuussa kahdeksan viikon aikana. Viikolla 22 opinnäytetyön tekoon tuli kuuden päivän tauko, joka hankaloitti työn jatkamista selvästi. Teoriaosuus oli suhteellisen valmis tässä vaiheessa, mutta haastattelujen analysointi ja tulkinta eivät lähteneet liikkeelle toivotulla tavalla. Opinnäytetyö palautettiin ohjaajalle viikolla 25.

5.5 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimustyössä arvioidaan tutkimusmenetelmän toistettavuutta (reliabiliteetti) ja luotettavuutta (validiteetti). Koska reliabiliteetti on lähinnä kvantitatiiviseen tutkimukseen liittyvä käsite, keskityn tässä luvussa validiteettiin.

Validiteetti eli luotettavuus merkitsee tutkimusmenetelmän kykyä mitata juuri sitä, mitä sen on tarkoitus mitata. Luotettavuutta voidaan tutkimuksessa arvoida kahdesta eri näkökulmasta: ensiksi onko tutkimusmenetelmä validi ja toiseksi ovatko tutkimustuloksista johdetut päätelmät valideja. (Hiltunen, 8.2.2009). Validiteettia pidetään hyvänä silloin, kun kohderyhmä ja sille esitetyt kysymykset ovat oikeat. Luotettavuuden arvioinnissa kiinnitetään huomio siihen kuinka hyvin tutkimusote ja sen menetelmät vastaavat ilmiötä, jota halutaan tutkia. Olennaista on valita tutkimusmenetelmä sen mukaan, millaiseen tietoon pyritään. (Hiltunen, 8.2.2009).

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta parantaa tarkka selostus tutkimuksen suorittamisesta. Selostuksen pitää sisältää kaikki tutkimuksen vaiheet ja olosuhteista on kerrottava totuudenmukaisesti. Lisäksi mahdolliset häiriötekijät ja virhetulkinnat sekä tutkijan itsearviointi pitää raportoida. Kun laadullista aineistoa analysoidaan, on olennaista tehdä luokitteluja. Niitä laadittaessa lukijan on saatava tietää millä perusteella erilaiset luokittelut on laa-

dittu ja miten tutkimustulokset luokitellaan eri ryhmiin. (Hirsjärvi ym. 2009, 232). Tutkimuksen validitettia voidaan parantaa myös triangulaatiolla. Triangulaatio tarkoittaa tutkimusmenetelmien yhteiskäyttöä: käytössä voi olla esimerkiksi useita aineistoja, tiedonkeruumenetelmiä sekä tutkijoita (Ojasalo ym. 2014, 105.)

5.6 Haastattelujen tulokset

Tässä luvussa käyn läpi teemahaastattelun vastaukset. Haastateltavina oli 11 kyläläistä eri ammatti- ja ikäryhmistä. Heistä seitsemän oli naisia. Suoritetun haastattelun kysymykset ovat liitteessä 5. Tässä luvussa kysymysosioiden yhteydessä on taulukko vastausten jakaantumisesta aiheittain. Kysymys 7 on yhdistetty kysymyksen 4 markkinointiosioon. Vastausten lukumäärä kertoo kunka moni 11 haastatellusta käsitteli kyseistä asiaa. Vastausten pohjalta rakennan seuraavassa luvussa kaavakuvan Porlammien kylämatkailutuotteesta- ja palvelusta Lomalaidun ry:n kehittämän mallin mukaan.

Taulukko 2. Mikä on minulle tärkeää Porlammilla

1. Mikä on minulle tärkeää Porlammilla?	
<i>Tärkeät asiat</i>	<i>Vastausten lukumäärä</i>
1. luonto	9
2. ihmiset	6
3. yrittäjyys	2

Haastattelussa oli kahdeksan kysymystä, joihin haastateltavat vastasivat. Kysymys 1 kuului: Mitkä asiat ovat sinulle tärkeitä Porlammilla? Vastaukset jakautuivat selkeästi kolmeen eri kategoriaan. Ylivoimaisesti suurin kategoria haastateltavien vastauksissa oli luonto ja siihen liittyvät asiat. Haastateltavista yhdeksän (9) mainitsi luonnon ja sen läheisyyden tärkeimpänä asiana kylän luonnehinnassa. Usein haastateltavat myös liittivät vastauksiensa muitakin luontoa kuvaavia seikkoja, kuten metsä, joki, rauha, väljyys tai kauneus.

Täällä on parasta maaseudun rauha, aito idylli. Metsä on aina lähellä. (D)

Toisen kategorian vastauksia muodostivat kylän muut asukkaat, jotka koettiin erittäin tärkeiksi. Kuusi (6) haastateltavaa mainitsi ihmisiin liittyviä piirteitä, jotka toistuivat myös myöhemmissä vastauksissa. Esimerkiksi yhteisöllisyys, vahva identiteetti, talkoohenki ja turvallisuus mainittiin.

Kolmas silmiinpistävä seikka ensimmäisessä kysymyksessä oli yrittäjyyden huomioiminen. Porlammi mainittiin tärkeäksi työllistäjäksi, joka on pitänyt kuntaa jaloillaan. Tulevai-

suudessakin kylän toivottiin säilyttävän palvelunsa, mikä saisi uusia asukkaita muuttamaan kylään. Tätä näkökulmaa korostivat haastateltavat, joilla itsellään oli kokemusta tai läheinen kontakti yrittäjyyteen.

Taulukko 3. Mitä Porlammi voisi tarjota matkailijalle

2. Mitä Porlammi voisi tarjota matkailijalle?	
<i>Mahdolliset tuotteet</i>	<i>Vastausten lukumäärä</i>
1. luonto- ja liikunta-aktiviteetit	11
2. kulttuuri- ja ostosmatkailu	8
3. juusto ja muu lähiruoka	5
4. maatilan toimintaan tutustuminen	4
5. lentäminen	2

Kysymys 1 oli johdattelua haastattelun varsinaiseen aiheeseen eli kylämatkailun kehittämiseen Porlammilla. Kysymykset 2-8 käsittelivät tarkemmin kylämatkailua. Toisessa kysymyksessä haastateltavia pyydettiin miettimään mitä Porlammi voisi tarjota matkailijalle ja olisiko matkailun ympärille mahdollista kehittää jotain teemaa. Vastaukset antavat hyvin monipuolisen kuvan Porlamin mahdollisuuksista, jotka voidaan luokitella viiteen eri ryhmään: luonto- ja liikunta-aktiviteetit, kulttuurimatkailu, juusto ja muu lähiruoka, maatilan toimintaan tutustuminen sekä lentäminen.

Kysymys 1 paljasti, että luonto on tärkeä elementti useille porlammilaisille. Luonto tarjoaa haastateltavien mielestä suurimmat mahdollisuudet myös kylämatkailulle. Vaellus ja retkeily olivat yleisimmin ehdotetut lajit haastattelussa. Erityisesti Porlamin kallioita ja maisemaa esimerkiksi Struven pisteeltä ja Koskenkylänjoen riippusillalta pidettiin näkemisen arvoisina. Porlammille olisi helppo luoda erilaisia reittejä matkailijaryhmän tason mukaan. Tosin Struven pisteelle menevän polun katsottiin vaativan portaaita tai ainakin kaiteet jyrkimpiin kohtiin sekä paremmat opasteet. Luontoaktiviteeteista kiipeily, melonta, retkiluistelu, linturetket ja kalastus saivat myös kannatusta. Erään haastateltavan mielestä eritasoisten seikkailuratojen rakentaminen luontoon olisi myös mahdollista.

Kylän koulukeskuksessa oleva yläkoulu on ollut suljettuna vuodesta 2014. Tyhjillään oleva rakennus on mietityttänyt useita haastateltavia. Eräs haastateltavista kuvasi entisen koulun sopivan kuntokeskukseksi. Koulun kentällä voisi pelata säännöllisesti pesäpalloa ja muitakin pallopelejä ja liikunta-aktiviteetteja voisi tarjota matkailijoille myös sisätiloissa. Koulun tiloihin voitaisiin remontoida hotelli, ravintola ja kylpylä oheispalveluineen. Kunto-

sali ja liikuntasali ovat jo tälläkin hetkellä käytössä. Lisäksi alakoulun pihalle on suunnitella pienoispelikenttä, joka sopisi niin matkailijoiden kuin kyläläistenkin lähiliikuntakäyttöön.

Koulullahan voisi olla turisteille... vaikka mitä: hotellimajoitusta, kylpylä, ravintola, sali...(A)

Kulttuurikohteet nähtiin myös haastatteluissa potentiaalisina matkailutuotteina. Porlammien kotiseutumuseo yhdessä Hilda Käkikosken patsaan kanssa muodostaa historiallisen kokonaisuuden Kievarintien alueella. Viereisellä mäellä sijaitsee myös nuorisoseurantalo Soihtula, jonka ympäristö soveltuisi kallioineen ja kivimuodostelmineen Via Crucis-vaelluksen tapahtumapaikaksi aivan sellaisenaan. Toisenlainen kulttuuri eli ostoskulttuuri sai myös kannatusta haastatteluissa. Kaksi (2) yrittäjätaustaista haastateltavaa näki mahdollisena Tuurin kyläkaupan tyyllisen toiminnan Porlammilla.

Porlammi on perinteistä maataloustuotantoaluetta Itä-Uudellamaalla. Kylällä on kahdeksan maitotilaa ja neljä (4) haastatteluista piti esimerkiksi lapsiperheille tarjottavaa maatalon toimintaan tutustuttavaa päivää sopivana matkailutuotteena. Päivään voisi yhdistää majoitukset, ruokailut ja oheisohjelmaa toivomusten mukaan. Erään haastateltavan mukaan hankaluutena tosin on ajan puute toiminnan järjestämiseen tiloilla. Porlammille kaivattaisiin tämän vuoksi omaa ”Porlammi-opasta”, joka voisi hoitaa käytännön järjestelyt.

Porlammien Osuusmeijerin juustot, erityisesti mustaleimainen emmental, ovat Porlammien tunnetuin tuote kylän ulkopuolella. Puolet haastatteluista oli sitä mieltä, että juustojen yhdistäminen muuhun lähiruokaan olisi paras tapa tehdä kylää tunnetuksi. Porlammilaisen lähiruuan ympärille ehdotettiin järjestettäväksi juustopäivämessuja, ruokakursseja, luentoja, omaa erikoismenytä, ravintolaa ja jäätelökioskia. Juusto oli selkeästi ainoa yhteinen teema, joka nousi esiin haastatteluissa. Juuston ja lähiruuan yhteydessä mainittiin yleensä myös se, että matkailijoille pitäisi olla kylällä kunnon ravintola.

Malmin lentoasemaa Helsingissä ollaan siirtämässä, koska kaupunkilaiset tarvitsevat uusia asuntoja. Helsingin etäisyys Porlammista on vain 100 km. Malmin kentän toiminnot oheispalveluineen voidaan helposti siirtää Porlammille. Samalla kylälle syntyisi lentotoimintojen ohessa majoitus-, ravintola- ja kuljetuspalveluita. Lentoliikenteeseen liittyvä viiranomaistoiminta voitaisiin myös siirtää samalla Porlammien kentän yhteyteen. Kylämatkailun kannalta positiivista olisi toimintojen ympärivuotisuus. Tämänhetkistä lentotoimintaa Porlammilla edustavat varjo- ja riippuliitäjät. Erityisesti Lahden seudun varjoliitäjät ovat jo pitkään käyttäneet Pyhäjärven kallioita talvisiin lentoihinsa. Varjoliitäjille kannattaisi haastateltavien mukaan kehittää oheispalveluita harrastuksen helpottamiseksi.

Taulukko 4. Mahdolliset kohderyhmät

3. Mahdolliset kohderyhmät	
<i>Kohderyhmä</i>	<i>Vastausten lukumäärä</i>
1. kaupunkilaiset	4
2. pääkaupunkiseudun lapsiperheet	2
3. nuoret aikuiset	4
4. motoristit	3
5. vapaa-ajan asukkaat	3
6. luontoihmiset	1
7. yhdistykset	1

Kolmannessa haastattelukysymyksessä pyydettiin haastateltavia miettimään sopivia kohderyhmiä Porlamin kylämatkailulle. Suurin osa haastatelluista tarjoaisi kylämatkailupalveluita kaupunkilaisille, koska heillä ei ole mahdollisuuksia viettää vapaa-aikaa Porlamin kaltaisessa ympäristössä. Osa eritteli kaupunkilaisten kohderyhmän vielä tarkempiin segmentteihin. Esimerkkeinä olivat kaupunkien lapsiperheet, joilla olisi mahdollisuus päästä tutustumaan Porlammilla aitoon maalaiselämään ja nuoret aikuiset, joille maaseutu tarjoaisi jotakin ennen kokematon.

Tietysti kaupunkilaiset, joilla ei ole omaa mökkiä eikä pihaa...(B)

Eräs esiin noussut kohderyhmä olivat motoristit, koska heitä liikkuu sadoittain kesäaikaan Porlamin ohitse. Itä-Uudenmaan maanviljelysseudut ja siten myös Porlammi sijaitsevat suosituksen moottoripyöräreitin varrella. Silmiä hivelevä maalaismaisema ja nautinnollisesti mutkitteleva ajoreitti saavat liikkeelle lukuisia potentiaalisia matkailijoita, jotka pitäisi saada pysäytettyä. Hyvä kahvi ja pulla sekä kunnon ruokapaikka olisivat haastateltavien mielestä sopivia keinoja motoristien houkuttelemiseksi.

Kohderyhmistä seuraavaksi tärkein ovat vapaa-ajan asukkaat, sekä entiset että uudet. Heille haastateltavat tarjoaisivat kylältä mökkimajoitusta, erilaisia retkiä sekä kiertoajeluja. Osa haastatelluista räätälöisi aktiviteetit erityisesti vapaa-ajan asukkaille sopiviksi. Pie-nempinä kohderyhminä mainittiin myös luontomatkailijat ja yksittäiset yhdistykset, joille olisi helppoa suunnitella aktiviteetteja kylän monipuolisesta tarjonnasta.

Taulukko 5. Miten kylän matkailutarjontaa voisi kehittää

4. Miten kylän matkailutarjontaa voisi kehittää?	
<i>Kehitysehdotus</i>	<i>Vastausten lukumäärä</i>
1. verkostoituminen	9
2. palvelujen kehittäminen	9
3. markkinointi	8

Kysymys 4 selvitti miten Porlammien matkailutoimintaa voisi kehittää. Tämän kysymyksen vastaukset jakoutuivat hyvin selvästi vastaajien taustan mukaan. Lähes kaikki vastaajat olivat kuitenkin yhtä mieltä siitä, että verkostoituminen ja yhteistyö ovat kehittämistyön perusta. Yhteistyökykyä Porlammilla pidettiin hyvänä jo tällä hetkellä, mutta sitä pitäisi tehostaa yrittäjien välillä.

Yhteistyö ei saisi olla ”pitäisi”-asteella, tehdään jotain oikeasti, ei puhuta pelkästään...(G)

Uusia yrittäjiä ja yrittäjien säännöllisiä tapaamisia kaivattiin myös kehitystyön sujumiseksi. Mainittiin myös, että uudet yrittäjät pitää ottaa mukaan yhteisöön, jotta he saavat käsityksen kylän ja kunnan elinkeinotoiminnasta. Useat haastatellut tosin pitivät yhtä kylää liian pienenä yksikkönä matkailun kehittämiseen. Mukaan olisi syytä ottaa kaikki Lapinjärven kylät sekä lähikunnat, miksei koko seutukunta.

Erilaisten palvelujen kehittäminen oli haastateltavien mielestä parasta kehittämistä. Vastaajat esittivät hyvin monipuolisia ehdotuksia uusiksi palveluiksi kylälle. Majoitus- ja ravintolapalveluiden tarve mainittiin aina ensimmäisenä. Majoituspalveluita tarjotaan jo tällä hetkellä jonkin verran, mutta kapasiteettia pitäisi vastaajien mukaan lisätä. Ravintolapalveluiksi ehdotettiin muun muassa tavallista ruokaravintolaa sekä lähiruokaravintolaa. Lisäksi muutaman toivoivat kylälle kahvilaa sekä jäätelökioskia.

Kun majoitus ja ravintolapalveluita olisi riittävästi, voitaisiin kehittää muita palveluita. Muista palveluista suurimman suosion saivat uudet tapahtumat. Jos haastateltavat voisivat järjestää tapahtumakalenterin uusiksi, olisi olennaista, että kylältä löytyisi tapahtumia ympäri vuoden. Esimerkkejä uusista tapahtumista olivat maaseutumatkailupäivät, taide- ja musiikkitapahtumat, juustopäivämessut, jäärata-ajot ja muut moottoriurheilutapahtumat sekä palloilutapahtumat. Toisaalta tässä yhteydessä todettiin, että henkilöresurssien riittävyys tapahtumajärjestelyssä saattaisi aiheuttaa ongelmia.

Muutama haastatelluista perustaisi Porlammille matkailijoiden houkutukseksi Tuurin kyläkaupan tyyllisen kohteen tai kylpylähotellin. Myös Suomessa sijaitsevia Struven pisteitä

haluttiin kehittää yhdeksi tuotteeksi. Porlammin kylä vastaisi omasta Tornikallion kohteestaan ja tekisi yhteistyötä muiden ketjun kohteiden kanssa.

Kolmas esille noussut kehittämiskeino oli markkinointi. Haastateltavat olivat sitä mieltä, että Porlammin kylää ei tunneta riittävästi. Kahdeksan (8) haastatelluista piti somea sopivimpana kanavana markkinoinnissa. Yleensä mainittiin myös, että kylällä pitää olla hyvä matkailusivusto. Netin kautta markkinoinnin uskottiin tavoittavan englanniksi esimerkiksi venäläiset matkailijat. Muutamat haastateltavat kylläkin huomauttivat, että kaikilla ei ole nettiä. Tällöin ”viidakorummun”, perinteisen ilmoittelun tai tienvarsikylttien merkitystä ei kannata aliarvioida. Vilkkaut paikat kuten Pukaron Paroni ja Porlammin kuntosali olisivat myöskin otollisia mainospaikkoja.

Missä ihmiset käy, siellä kannattaa markkinoida. (F)

Monet haastateltavat olivat myös valmiita lähtemään messuille esittelemään kylää ja sen tarjontaa. Vartenotettavana keinona pidettiin myös julkkisten käyttöä markkinointiin. Menetelmä on ollut aikaisemminkin käytössä kylällä ja se on toiminut hyvin. Aivan konkreettinen keino lisätä tietoa Porlammin tarjonnasta ovat kunnan opasteet. Neljä (4) haastateltavista piti kylällä olevia opasteita puuttellisina tai heikkoina. Vieraalta paikkakunnalta saapuvan on heidän mielestään mahdotonta löytää sopivia kohteita ilman kunnan opasteita tai kylän palvelukarttaa.

Parhaiksi markkinointiargumenteiksi nousivat haastatteluissa ”juustokylä”, lähiruoka, puhdas luonto sekä sijainti lähellä Helsinkiä. Kylän omaleimaisuutta ja yhteisöllisyyttä haluttiin selvästi korostaa. Markkinoinnin toteuttamisessa yrittäjien yhteismarkkinointi kylän omalla konseptilla nähtiin vahvimaksi valtioksi. Jos kehitystyöstä haluttaisiin todellisia tuloksia, benchmarkingia lähialueella pidettiin välttämättömänä.

Taulukko 6. Matkailutoiminnasta vastaava taho

5. Mikä taho vastaisi toiminnasta?	
<i>Toiminnasta vastaa</i>	<i>Vastausten lukumäärä</i>
1. yritys	7
2. kunta	3
3. usea toimija yhdessä	6
4. kyläyhdistys	2

Kysymykset 5 ja 6 osoittautuvat osittain hankaliksi haastateltaville. Kysymyksessä 5 haluttiin tietää mitä toimijoita matkailun kehittäminen edellyttäisi ja mikä taho vastaisi toiminnasta. Vastauksista käy ilmi, että erillisten toimijoiden nimeäminen oli vaikeaa. Toisaalta jokaisella oli oma mielipide siitä, kenen pitäisi vastata toiminnasta. Kysymykseen 6 matkailutoimijoiden organisoitumisesta tuli kokonaisvaltainen vastaus vain osalta haastatelluista.

Kysymys 6 kylämatkailutoimijoiden organisoitumisesta tuotti haastattelussa hyvin erityyppisiä tuloksia. Haastateltujen mielipiteet jakautuivat pääosin yrittäjävetoisen toiminnan ja kunnan organisoiman toiminnan kesken. Osa vastaajista olisi organisoinut kylämatkailun näiden molempien yhteistoimintana. Seitsemän (7) haastatelluista piti erillistä yritystä parhaana tapana organisoida kylämatkailu. Toiminnan vetäjäksi katsottiin sopivan ulkopuolinen, palkattu vastuhenkilö, joka voisi saada tukea paikallisilta. Henkilö koordinoisi matkailutoimintaa kylällä ja tekisi yhteistyötä muidenkin paikkakuntien kanssa. Pidettiin tärkeänä, että yhdellä ihmisellä olisi langat käsissään. Vastaavasti toinen puoli haastatelluista katsoi, että kylämatkailu kuuluu kunnan vastuualueeseen ja sen pitäisi organisoida toiminta. Puolet haastatelluista näki matkailun myös usean vastuutahon yhteistyönä ja esitti esimerkiksi kyläyhdistyksen olevan yhtenä toimijana verkostossa. Useat haastatelluista mainitsivat rahoituspohjan vaikuttavan organisointimallin valintaan. Yksityisomistuksen yrityksen ei ole mahdollista saada samoja rahoitustukia kuin yhdistyksen.

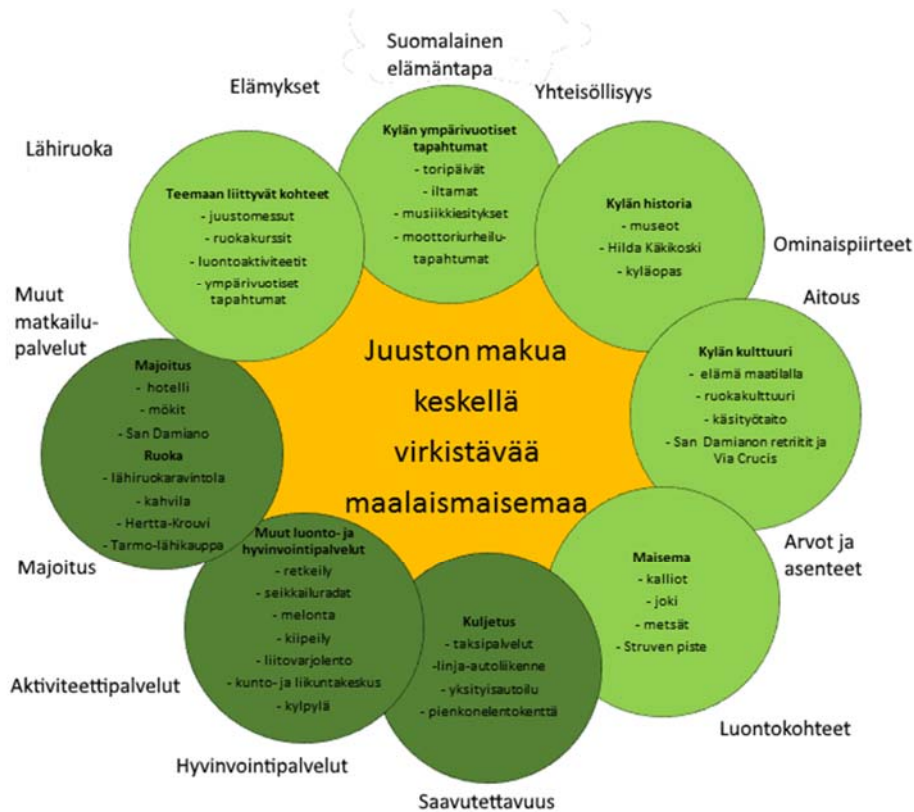
Taulukko 7. Matkailun riskit Porlammille

8. Mitä riskejä matkailulla olisi kylälle?	
Riskit	Vastausten lukumäärä
1. ei tule matkailijoita	5
2. liian suuri matkailijamäärä	1
3. ylikaavoitus ja liikarakentaminen	2
5. kylän imago muuttuu	2
6. löytyykö asennetta matkailuun	2
7. roskaantuminen	1

Viimeinen kysymys käsitteli matkailun riskejä kylälle. Vastausten pieni määrä osoittaa, että riskejä oli vaikea hahmottaa. Useimmat haastateltavat pitivät matkailua positiivisena ja kylää vilkastuttavana asiana. Yleensä ensimmäisenä riskinä mainittiin hukkaan mennyt investointi. On riski perustaa pieneen kylään matkailupalveluja tarjoava yritys, jos palvelut eivät mene kaupaksi eikä tule matkailijoita. Vastakkainen näkökantakin tuli esille haastateluissa. Jos Porlammi ylikaavoitetaan ja rakennetaan liian täyteen, kylän imago muuttuu eivätkä Porlamin kilpailuvaltteja ole enää rauhallinen maaseutu ympäristö ja puhdas

luonto. Varteenotettava riski erään haastateltavan mielestä oli myös paikallisten maanviljelijöiden asennoituminen matkailijoihin. Hänen mielestään ei ollut itsestään selvää, että maanviljelijät ottavat matkailijat avosylin vastaan.

5.7 Porlammin kylämatkailutuote ja -palvelu

Kuva 4. Porlammin kylämatkailutuote ja -palvelu

Yllä olevaan kylämatkailutuote ja -palvelu -kaavioon on koottuna ydinkohdat teemahaastattelusta. Haastattelujen perusteella teemaksi nousivat Porlammin juustot ja niiden ohella muu lähiruoka. Ruokateeman ympärille voi synnyttää kylälle sekä tapahtumia että uutta ravintolatoimintaa.

Toinen merkityksellinen tuoteryhmä ovat luontoon ja liikuntaan liittyvät aktiviteetit. Porlamin metsät, Koskenkylänjoki ja Pyhäjärvi luovat monipuoliset puitteet useiden lajien harrastamiseen. Ulkoaktiviteettien lisäksi kuntokeskus ja kylpylä tarjoavat täydentäviä liikunta- ja wellness-palveluita.

Kulttuurituotteista kylän ominta tarjontaa ovat päivän viettäminen maatilalla sekä eri toimijoiden tarjoamat tapahtumat vuoden ympäri. Porlammin historian ja tarinat voi yhdistää toiminnallisesti mihin tahansa edellä luetelluista tuoteryhmistä.

Maukasta juustoa, monipuolista luontoa ja kyläläisten tietotaitoa voi pitää Porlammin ominaispiirteinä, jotka ovat kehitettävissä kylämatkailutuotteiksi. Yhteisöllisyys ja halu tehdä työtä oman kylän säilyttämiseksi elinkelpoisena luovat vakaat tulevaisuudennäkymät.

Kuvan 4 kaavio on haastateltavien antama kuva tämänhetkisestä tilanteesta Porlammilla. Kun kylämatkailuajatus aletaan kehittää, tämän pohjan avulla on mahdollista lähteä liikkeelle ja luoda kylälle kehittämissuunnitelma ja varsinainen kylämatkailumalli.

6 Pohdinta

Tässä luvussa tarkastellaan opinnäytetyön tuloksia ja reflektoidaan omaa kirjoittamisprosessia sekä sen onnistumista.

6.1 Johtopäätökset

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kartoittaa Porlammin mahdollisuuksia kylämatkailuun. Tulokset saatiin haastattelemalla yhtätoista kylän asukasta. Periaatteena oli löytää mahdollisimman erilaisia haastateltavia eri ikä- ja ammattiryhmistä. Haastateltavien valinta oli osittain vaikeaa, koska Porlammilla olisi ollut monia muitakin potentiaalisia haastateltavia kuin tämän työn teemahaastattelussa mukana olleet.

Haastattelut sujuivat hyvin ja tuloksena oli hyvin monipuolinen ja osin haastattelijan yllättänyt haastattelumateriaali. Haastattelun tulokset paljastivat, että haastateltavat olivat hyvin kiinnostuneita Porlammin tulevaisuudesta ja heillä oli monia valmiita ideoita kylän elinvoimaisuuden parantamiseksi. Erityisesti luonnon ja liikunnan sekä lähiruuan merkitys korostuivat vastauksissa. Mahdollisuus tutustua maatilan arkeen sekä ottaa osaa erilaisiin ympärivuotisiin tapahtumiin nähtiin myös tärkeinä matkailun näkökulmasta.

Elinkeinotoiminnan kannalta verkostoitumista pidettiin ensiarvoisen tärkeänä; ei ainoastaan omalla kylällä vaan myös laajemminkin seutukunnassa. Kylän yhteisöllisyys ja asukkaiden yhteistyökyky ovat hyvä pohja laajemmallekin verkostoitumiselle tulevaisuudessa. Lapinjärven kunnan ja/tai yksityisen kylämatkailusta vastaavan yrityksen yhteistyön arvioitiin tuottavan parhaan tuloksen kylämatkailun kehittämisessä.

Jotta Porlammille voitaisiin luoda haastateltavien ideoimia uusia palveluja, kylälle tarvitaan uusia yrittäjiä ja lisäresursseja. Kylän tunnettuutta lisäämällä yrittäjien, matkailijoiden ja potentiaalisten uusien asukkaiden määrää kyetään kasvattamaan. Haastattelun nuorimman ikäryhmän edustajilla oli erityisen paljon halua jäädä asumaan Porlammille ja pitää yllä kylän palveluita. Yleisesti haastateltavat suhtautuivat optimistisesti kylämatkailuun ja Porlamin tulevaisuuteen.

6.2 Oman kirjoittamisprosessin refleksointi

Opinnäytetyöni oli suunnitteilla ensimmäisen kerran jo vuosi sitten. Tosin silloin aihe oli täysin toisenlainen. Olen viimeisen vuoden ajan taistellut motivaatio-ongelmien kanssa, eikä opiskelu ole sujunut toivotulla tavalla. Kylämatkailuun törmäsin aiheena sattumalta ja oman kotikylän tulevaisuudennäkymät vaikuttivat kiinnostavilta. Alusta asti oli selvää, että opinnäytetyöni liittyisi kotimaanmatkailuun.

Varsinainen kirjoitustyö alkoi huhtikuun toisella viikolla 2017 ja päättyi runsaat kaksi kuukautta myöhemmin. Itse kirjoittaminen ja tekstin muokkaaminen olivat aikaa vievää työtä ja vaativat keskittymistä. Tottumattomuus suomenkielisen tekstin tuottamiseen vaikutti koko prosessiin. Keskeytys kesäkuun ensimmäisellä viikolla hankaloitti kirjoittamista selvästi ja tekstiin palaaminen vei aikansa. Työn teoriaosuus vaati tiukkaa lähteiden karsintaa ja lähteitä olisi voinut rajoittaa enemmänkin. Toisaalta oli hyvin mielenkiintoista lukea suomalaisen maaseutumatkailun historiasta ja saada jonkinlainen kuva kokonaisuudesta. Teoriaosan parasta antia olivat asiantuntijahaastattelut kokeneitten kylämatkailun kehittäjien kanssa.

Opettavaisinta ja ehdottomasti mielenkiintoisinta oli teemahaastattelujen tekeminen ja purkaminen. Haastattelujen teko sujui sutjakasti mukavassa ilmapiirissä tutulla kylällä. Koska keskustelut olivat melko vapaasti polveilevia, mietin purkuvaiheessa, olinko itse ollut liikaa mukana keskustelussa ja vaikuttanut jotenkin haastateltavien vastauksiin. Vastaukset olivat kuitenkin hyvin eri tyyppisiä haastateltavien taustan mukaan, enkä usko kokemattomuuteni haastattelijana vaikuttaneen liikaa tuloksiin. Sen sijaan haastatteluista saatu tietomäärä oli yllättävän suuri ja hajanainen. Purkuvaiheessa oli hyvin haastavaa jäsenellä vastauksista lukijalle selkeästi hahmotettavia kokonaisuuksia.

Tärkein havainto työn aikana oli ajankäytön hallinnan kasvaminen. Kuvittelin voivani suorittaa etäopintoja opinnäytetyön tekemisen ohella. Huomasin jo ensimmäisen kahden viikon aikana, että on parasta keskittyä yhteen asiaan kerrallaan ja suorittaa muut kurssit opinnäytetyön jälkeen.

Lähteet

Aho, P. & Rahkonen, J. 2014. Maaseutubarometri 2014. Tutkimusraportti. Luettavissa: http://mmm.fi/documents/1410837/1516647/Maaseutubarometri+2014_LOPPURA-PORTTI.pdf/3d544033-79ea-453d-9406-4ba37ffdf4aa. Luettu: 25.5.2017.

Asikainen, E. & Kivikangas, K. 2012. Johdanto kestävään matkailuun – kestävä matkailu – mitä se on ja miten se ymmärretään? Teoksessa Blinnikka, P. (toim.) Maaseutumatkailu – kestävyyslaji? 2012. Luettavissa: http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/38896/JAMKJULKAISUJA1272012_web.pdf?sequence=1. Luettu: 17.4.2017.

Dinis, A. 23.6.2011. Phd in management. Assistant Professor. Tourism, niche strategy and networks as factors for both entrepreneurship and rural sustainability. University of Beira Interior. Conference paper. Nottingham.

FCG Konsultointi Oy 2015. Itä-Uudenmaan vetovoima- ja kilpailuanalyysi. Luettavissa: https://www.sipoo.fi/easydata/customers/sipoo/files/2011_hallinto/iu-selvi-tys/suomi/liite_4_ita-uudenmaan_vetovoima_ja_kilpailukyky_analyysi.pdf. Luettu: 16.4.2017.

Finland Promotion Board 2010. Maabrändiraportti. Luettavissa: <https://toolbox.finland.fi/research/maabrandiraportti/>. Luettu: 8.5.2017.

Google Maps 2017. Luettavissa: <https://www.google.fi/maps/place/07820+Porlammi/@60.6823931,26.0299253,17z/data=!4m5!3m4!1s0x4691c1c0858b9425:0xad5efe4b60bde050!8m2!3d60.6823905!4d26.0319852>. Luettu: 27.5.2017.

Hiltunen, L. 8.2.2009. Validiteetti ja reliabiliteetti. Luettavissa: http://www.mit.jyu.fi/ope/kurssit/Graduryhma/PDFt/validius_ja_reliabiliteetti.pdf. Luettu: 5.6.2017.

Hirsjärvi, S. & Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Kariston kirjapaino Oy. Hämeenlinna.

Huvinen, H. 2005. Porlammin kirja. Oy Formato Print Ab, Porvoo.

Jokela, A. 2016. Luonnonvarakeskus. Luettavissa: <https://www.luke.fi/maatilojen-maarahahenee-toiminta-monipuolistuu/>. Luettu: 25.5.2017.

Kirjasampo 2017. Käkikoski, Hilda. Luettavissa: http://www.kirjasampo.fi/fi/kulsa/kauno%253Aperson_123176040287172#.WR0q_2jyg2w. Luettu: 18.5.2017.

Korhonen, H. 2.6.2015. Henrin Urheilublogi. Koskenkylänjoen melontareitti. Luettavissa: <https://henrikorhonen.wordpress.com/2015/06/02/pernajanjoki-eli-koskenkylanjoki-25-4-ja-24-5-2015/>. Luettu: 27.5.2017.

Korhonen, M.1995. Lapinjärven historia. Gummerus Kirjapaino Oy. Jyväskylä.

Kulmat.fi 2015. Luettavissa: <http://www.kulmat.fi/tutkimustietoa/maaseutumatkailu>. Luettu: 16.4.2017.

Lapinjärvi.fi 2017. Tietoa Lapinjärvestä. Luettavissa: https://www.lapinjarvi.fi/fi/tietoa_lapinjarvesta. Luettu 10.4.2017.

Lomalaidun 2012. Teemapohjaisen kylämatkailun kehittäminen – valtakunnallinen koordinaatiohanke II 2012–2014. Luettavissa: <http://www.lomalaidun.fi/sites/default/files/media/hankesuunnitelma.pdf>. Luettu: 8.5.2017.

Lomalaidun 2013. Kylämatkailu. Luettavissa: <http://lomalaidun.fi/kylamatkailu-3>. Luettu: 10.4.2017.

Lomalaidun 2014. Teemapohjaisen kylämatkailun kehittäminen – valtakunnallinen koordinaatiohanke II nro 15385. Loppuraportti 2014. Luettavissa: <http://www.lomalaidun.fi/sites/default/files/media/loppuraportti2015.pdf>. Luettu 14.4.2017

Lomalaidun 2017. Lomalaidun ry kehittää kiertomatkailua maaseudun matkailukohteisiin. Luettavissa: <http://lomalaidun.fi/sites/default/files/lomalaidun-tiedotteet/tiedostot/lomalaidunvossikkakiertomatkakonseptinyrityshakusaatejalomake2032017.pdf>. Luettu: 12.5.2017.

Loviisan Sanomat 21.4.2017. Hoivakoti valmistuu aikataulussa Porlammilla. Luettavissa: <http://www.loviisansanomat.net/hoivakoti-valmistuu-aikataulussa-porlammilla/>. Luettu: 27.5.2017.

Luonnonvarakeskus 2016. Voimaantuvat kylät. Luettavissa: <https://www.luke.fi/projektit/voimaantuvat-kylat/>. Luettu: 9.5.2017.

Maanmittauslaitos 2017. Struven ketju maapallon mittanauhana. Luettavissa: <http://www.maanmittauslaitos.fi/tietoa-maanmittauslaitoksesta/teemat/struven-ketju>. Luettu: 16.5.2017.

Maaseutupoliittinen kokonaisohjelma 2014 – 2020. Mahdollisuuksien maaseutu. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja. Alueiden kehittäminen 9/2014. Luettavissa: <https://tem.fi/documents/1410877/2859687/Mahdollisuuksien+maaseutu+25022014.pdf>. Luettu: 26.4.2017.

Martikainen, R. 3.5.2017. Johtava asiantuntija. Maaseutuvirasto. Haastattelu. Porlammi.

Nordström, S. 2011. Tervetuloa kylään! Luettavissa: http://www.lomalaidun.fi/sites/default/files/media/kylamatkailuhankkeen_kuulumiset_synne_nordstrom.pdf. Luettu: 7.5.2017.

Ojasalo, K. & Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2014. Kehittämistyön menetelmät. Sanoma Pro Oy. Helsinki.

Palminkoski, U. 2007. Näin se kaikki alkoi – muisteloita ja ajatuksia maaseutumatkailun kehittämistyön alkua ajoilta. Teoksessa Maaseutumatkailun puoli vuosisataa – artikkeleita kehittämisen eri näkökulmista. Nina Vesterinen (toim.) Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän julkaisu 4/2007. Luettavissa: http://www.maaseutupolitiikka.fi/files/48/YTR_4_07_web.pdf. Luettu: 7.5.2017.

Perämäki, T. 19.4.2017. Myyntipäällikkö. Entra Oy. Haastattelu. Porlammi.

Porlammi 2017. Luettavissa: <http://www.porlammi.fi/wp/kyla/>. Luettu: 27.5.2017.

Porlammien Osuusmeijeri. 2017. Luettavissa: <http://www.porlammien.fi/>. Luettu: 27.5.2017.

TEM. Alueiden kehitysnäkymät myönteisiä koko Suomessa 2017. Luettavissa: http://tem.fi/artikkeli/-/asset_publisher/alueiden-kehitysnakymat-myonteisia-koko-suomessa. Luettu: 13.4.2017.

Silmu ry 2015. Luettavissa: http://silmu.info/sites/silmu.info/files/Liitetiedostot/Liitetiedostot_Ajankohtaisiin/SILMUSTA%20KASVUA%202014-2020%20tiivistelm%C3%A4%20FI%2023.1.15.pdf. Luettu: 14.5.2017.

Tilastokeskus 2017a. Ennakkoväkiluku sukupuolen mukaan alueittain 2017. Luettavissa: http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_vrm_vamuu/001_vamuu_tau_107.px/table/tableViewLayout1/?rxid=d19c124a-ca59-4aac-b986-394598d0996f. Luettu: 13.4.2017.

Tilastokeskus 2017b. Kuntien avainluvut. Luettavissa: <http://www.tilastokeskus.fi/tup/alue/kuntienavainluvut.html#?year=2017&active1=SSS&active2=407>. Luettu: 16.4.2017.

Tilastokeskus 2017c. Virsta Virtual Statistics 2017. Teemahaastattelu. Luettavissa: <https://www.stat.fi/virsta/tkeruu/04/03/>. Luettu: 4.6.2017.

Ultra Team Kevytilmailijat Lahti ry. 2017. Luettavissa: <http://www.ultra-team.com/lentopaikat/talvi-lentopaikat/>. Luettu: 27.5.2017.

Uusimaa-ohjelma 2013. Uudenmaan liitto. Luettavissa: http://www.uudenmaanliitto.fi/fi-les/12115/Uusimaa-ohjelma_A27-2013_valtuuston_hyvaisyma.pdf. Luettu:

Vesterinen, N. 14.5.2017. Erityisasiantuntija, matkailu. Yritys- ja alueosasto. Työ- ja elinkeinoministeriö. Sähköposti.

Liitteet

Liite 1. Valtakunnalliseen kylämatkailuhankkeeseen 2009-2011 osallistuneet kylät.

Liite 2. Valtakunnalliseen kylämatkailuhankkeeseen 2012-2014 osallistuneet kylät.

Liite 3. Kehittämissuunnitelma

1 PERUSTIEDOT KYLÄSTÄ

Kuvailekaa kyläanne lyhyesti.

Perustiedot: vakituisten asukkaiden määrä, kesäasukkaiden määrä, matkailuyritysten lukumäärä sekä muiden yritysten määrä.

Kylämatkailusta vastaava organisaatio ja yhteyshenkilön tiedot.

2 KYLÄN MATKAILUN KEHITYKSEN TAUSTAT

Kertokaa keskeisistä tekijöistä, mitä olette jo tehneet, miksi ja miten olette niissä mielestänne onnistuneet?

3 MATKAILUKYLÄNNE TEEMA TAI TEEMAT JA KOHDERYHMÄT

Kuvailekaa mitkä ovat kylänne keskeisimmät matkailuteemat ja miksi olette niihin päätyneet? Voitte myös pohtia, miten teema näkyy käytännössä kylälläanne?

Mitkä ovat kylänne keskeiset kohderyhmät? (esim. nuoret aikuiset, kiertomatkalaiset Euroopasta jne.)

4. MATKAILUKYLÄN KEHITTÄMISSUUNNITELMA

Tähän osioon kirjataan suunnitelma, miten kehittäte matkailukyläanne vuosina 2015–2018.

4.1 Visio ja tavoitteet

Kirjatkaa ylös, millainen on matkailukylänne vuonna 2020? Minkälaisia tavoitteita teillä on? Tavoitteet tulisi olla konkreettisia eli määrällisiä ja laadullisia, esim. matkailun asiakasmäärän kasvu, uusien yritysten/työpaikkojen määrä, uusien tuotteiden / tapahtumien määrä, uusien vakituisten asukkaiden määrä, tunnettavuuden kasvu, kyläläisten viihtyvyyden kasvu, laadun parantaminen, maiseman kehittyminen yms.

4.2 Toimenpiteet ja toiminta

Miten päästään visioon ja tavoitteisiin? Voitte kirjata esimerkiksi askel askeleelta ja konkreettisten toimenpiteiden kautta. Mitä tavoitteet vaativat kyläläisiltä, yrityksiltä, yhteistyökumppaneilta?

Mahdolliset hankkeet tai muu kehitystyö?

4.3 Kylänne matkailutoimijoiden yhteistyöverkosto

Mitkä ovat keskeisiä yhteistyökumppaneita? Miten yhteistyöverkostoa ylläpidetään ja kehitetään? Kuinka 3.sektorin toimintaa sovelletaan kylänne matkailutoiminnassa?

Miten varmistetaan kylän mukanaolo valtakunnallisessa kehittämistyössä? (esim. kehittäjien tapaisissa, markkinointitoimenpiteissä jne.)

Oletteko kiinnostuneita luomaan kiertomatkatuotteita muiden pilottikylien kanssa? Esimerkkejä.

4.4 Seuranta

Miten seuraatte, että asettamanne tavoitteet toteutuvat? Miten seuraatte kylälläanne vierailevien asiakastytyvyyttä? Laatuluokitukset?

4.5 Riskit

Millaisia riskejä liittyy tavoitteiden saavuttamiseen? Taloudelliset ja henkiset riskit? Jaksaminen, kyläläisten ja yritysten sitoutuminen, rahoituksen saanti yms.? Voitte myös pohtia, miten voisitte vaurautua näihin riskeihin?

5 YHTEENVETO

Lyhyt yhteenveto.

HUOM!

Lisätkää myös kylän alueella toimivien yritysten ja yhdistysten internetsivut ja käytössä oleva majoitus ja ruokailukapasiteetti kesällä/talvella.

5.1. Kylämatkailumalli

Matkailumalli koostuu yllä listatuista mm. kylämatkailusta vastaava taho, teema, yrittäjät / yhteistyöverkosto, kohderyhmä, markkinointi – ja myyntikanavat

Liite 4. Kehittämisen mittarit

- 0 = ei vielä
 1 = alkumetreilla
 2 = hyvässä vauhdissa
 3 = tehty / toimii

Kylä:	Esimerkkikylä			
		eteneminen	Painoarvo-Kerroin	Suhteellinen etenemis-%
Verkostoituminen ja yhteistyö	Sisäisen verkoston kokoaminen (yrittäjät, yhdistykset, järjestöt, kyläläiset)	2	5	25,64%
	Kehittämissuunnitelman teko, resurssien kartoitus ja tavoitteiden asettaminen	1	3	07,69%
	Yhteistyön kartoittaminen kunnan, matkailun alueellisten ja/tai valtakunnallisten toimijoiden kanssa	2	4	20,51%
	Liiketoiminnallista yhteistyötä (esim. tuotteiden myynti asiakkaalle)	2	1	05,13%
	Verkostoituminen ja yhteistyö yhteensä			59,0%
Tuotekehitys	Kylän matkailullisten vahvuuksien ja teeman määrittely	2	5	18,52%
	Esimerkkeihin tutustuminen muissa pilottikylissä	2	3	11,11%
	Tuotteistuskoulutukset (hinnoittelu, sopimukset, tarinat jne.)	2	4	14,81%
	Uusien tuotteiden tuotetestaus	2	3	11,11%
	Osallistuminen useamman kylän kiertomatkatuotteiden kehittämiseen	2	1	03,70%
	Kansainvälistymismahdollisuuksien ja voimavarojen kartoittaminen (huomioiden teemat, kansallisuudet ja markkinat)	2	2	07,41%
	Tuotekehitys yhteensä			66,7%
Laatu	Laatukoulutuksen järjestäminen kylässä	2	2	08,89%
	Laatukriteerien huomioiminen (Malo, Palvelua sydämellä, Maakuntien parhaat)	2	3	13,33%
	Palaute- ja seuranta järjestelmien käyttäminen	2	5	22,22%
	Laadun aktiivinen kehittäminen (Laatutonni tms. on käytössä)	2	3	13,33%
	Turvallisuusasioiden huomioiminen (tapahtumat, majoitus jne.)	2	2	08,89%
	Laatu yhteensä			66,7%
Liiketoiminnallisuus	Kolmannella sektorilla liiketoiminnallisen osaamisen perusteet	2	2	05,80%
	Osuuskuntamallin tms. matkailullisen liiketoimintamallin mahdollisuuksien kartoittaminen	2	2	05,80%
	Hinnoittelun perusteiden hallinta	2	4	11,59%
	Vahvuuksien ja toiminnan yhteisen muodon (ry, osuuskunta, Oy tms.) määrittäminen	2	4	11,59%
	Kylämatkailun myynnistä vastaava taho määriteltä	2	4	11,59%

	Yritysten on-line -myynti (esim. booking.com yms.)	2	2	05,80%
	Kansainvälisen markkinoinnin ja myynnin huomioiminen hinnoittelussa (ml. komissiokäytännöt)	2	3	08,70%
	Kylämatkailutuotteiden on-line -ostaminen	2	2	05,80%
	Liiketoiminnallisuus yhteensä 66,7%			
Markkinointi ja myynti	Myynnillisiä tuotekortteja käytössä	2	3	08,00%
	Yhteisiä markkinointitoimenpiteitä	2	3	08,00%
	Kylämatkailutuotteiden jakelukanavien hakeminen	2	4	10,67%
	Kylämatkailutuotteiden markkinoinnin kehittäminen	2	5	13,33%
	Kylämatkailutuotteiden myynnin kehittäminen	2	4	10,67%
	Kansainvälisen matkailun koulutukseen osallistuminen	2	3	08,00%
	MEK:n vientikriteerien huomioiminen - Tuotteiden markkinatilaus - Riittävä kapasiteetti kattavan palvelun takaamiseksi - Kielitaito	2	3	08,00%
	Markkinointi ja myynti yhteensä 66,7%			

Liite 5. Haastattelukysymykset

1. Mitkä asiat ovat sinulle tärkeitä Porlammilla?
2. Mitä Porlammi voisi tarjota matkailijalle? Mahdollinen teema?
3. Mahdolliset kohderyhmät?
4. Miten kylän matkailutarjontaa voisi kehittää?
5. Mitä toimijoita matkailun kehittäminen edellyttäisi? Mikä taho vastaisi toiminnasta?
6. Miten matkailutoimijoiden tulisi organisoida?
7. Miten Porlammia voisi markkinoida?
8. Mitä riskejä matkailulla olisi kylälle?